

Institutul de Științe
ale Educației

CENTRELE DE RESURSE PENTRU PĂRINȚI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

STUDIU DE ANALIZĂ

București, 2004

Autori

MIHAELA IONESCU – coordonator
MONICA CUCIUREANU
VIORICA PREDA

Au mai colaborat:

MAGDA BALICA (ISE)
LAURA DUMBRĂVEANU (ISE)
STELIANA FUMĂREL
IRINA HORGA (ISE)
GABRIELA IAURUM (MEC)
DANIELA MIRCEA (ISE)
ANGELA MUSCĂ (ISE),
ELISABETA NEGREANU (ISE)
ȘTEFAN POPENICI (ISE)
LUCIANA TERENCE (CEDP)
SIMONA VELEA (ISE)

Lucrare realizată și tipărită în 2.000 de exemplare cu sprijinul financiar al Reprezentanței UNICEF în România

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Centrele de Resurse pentru părinți din învățământul
preșcolar/UNICEF – Reprezentanța în România,
Institutul de Științe ale Educației. - București: MarLink,
2004
ISBN: 973-8411-22-x

I. UNICEF – Reprezentanța în România
II. Institutul de Științe ale Educației (București)

373.24
37.018.262

Editura MarLink
Tel./Fax.: 0040-21-211 89 76
E-mail: v.mares@fx.ro

Lector: Lili Stănescu
Coperta/DTP: Ioana STAN

CUPRINS

1. Scurt istoric al Centrelor de Resurse pentru Părinți	5
1.1. Programul UNICEF “Educația Familiei”	5
1.2. Inițierea Centrelor de Resurse pentru Părinți	7
1.3. Educația părinților – un imperativ al educației preșcolare în România	11
2. Metodologia cercetării	15
2.1. Obiectivele proiectului	15
2.2. Metode și tehnici de investigație	16
3. Diagnoza situației actuale a Centrelor de Resurse	18
3.1. Obiective urmărite	18
3.2. Persoane implicate	21
3.3. Activități desfășurate	23
3.4. Rezultate obținute	26
3.5. Suportul material de care dispun Centrele de Resurse pentru Părinți	29
3.6. Tipuri de relații cu alte instituții din comunitate	37
4. Analiza sintetică a activității Centrelor de Resurse pentru Părinți (SWOT)	39
5. O posibilă strategie de dezvoltare a Centrelor de Resurse pentru Părinți	45

1. Scurt istoric al Centrelor de Resurse pentru Părinți

1.1. Programul UNICEF „Educația Familiei”

Reprezentanța UNICEF în România și-a început activitatea în anul 1991, an în care s-a semnat, la 21 iunie, „Planul de Colaborare între Guverul României și UNICEF”. Începând cu anul 1991, programul de cooperare UNICEF – Guvernul României a parcurs mai multe etape: două programe de urgență, realizate în două etape, de câte doi ani fiecare (1991–1992 și 1993–1994) și două programe succesive, cu durata de câte cinci ani fiecare (1995–1999 și 2000–2004). Pentru programele cu durata de cinci ani s-a semnat, la 28 iunie 1995 și la 9 decembrie 1999, de către Ministerul de Externe și Reprezentanța UNICEF în România, „Planul Național de Acțiune”, care cuprindea analiza situației copiilor, în perioada respectivă, scopul, obiectivele și structura programului de cooperare și ale programelor sectoriale, activitățile proiectelor și subproiectelor, precum și bugetul programului.

Înființarea primelor Centre de Resurse pentru Părinți (CRP) s-a realizat în cadrul Programului de Educație Timpurie pe Aree de Stimulare (PETAS), în 1993–1999, în centrele pilot cuprinse în acest proiect, începând cu anul 1991. Primele centre au fost înființate în perioada 1993–1995, la Constanța, Piatra Neamț, Pitești, Ploiești, Mediaș, a urmat, în perioada 1996–1999, înființarea centrelor din Tg. Mureș, Buzău, Târgoviște, Alexandria, Tg. Neamț, Suceava, Craiova, Bistrița Năsăud, Nehoiu, Buzău, Bălan, Sfântul Gheorghe, Satu Mare, Cluj, Alba Iulia, Tg. Jiu. În anul 2000, CRP s-au înființat în cadrul proiectului „Educația Părinților”, cuprins în planul de cooperare pe perioada 2000–2004.

Scopul colaborării UNICEF cu Guvernul României în perioada 1995–1999 a vizat formarea de noi capacități profesionale și instituționale care să contribuie la creșterea responsabilității și la producerea unor schimbări la nivelul comportamentului familiei, necesare pentru asigurarea sănătății, integrării sociale și dezvoltării copiilor.

Elaborarea obiectivelor și strategiilor Programului de cooperare s-a bazat pe:

- Planul stabilit de întâlnirea la nivel înalt (World Summit for Children), care a avut loc la New York, în anul 1990, la care a participat președintele României.
- Convenția cu privire la Drepturile Copilului ratificată de România.
- Politicile și planurile naționale pentru copii și femei.
- Planurile guvernamentale pentru reformele structurale, economice și sociale, necesare pentru trecerea la economia de piață și societatea democratică.

Programul de cooperare, pentru perioada **1995–1999**, a cuprins **patru programe sectoriale**:

1. Sănătatea femeilor și copiilor
2. Educația familiei
3. Copii în condiții deosebit de dificile
4. Planificarea, dezvoltarea și susținerea politicilor sociale.

Scopul programului “**Educația Familiei**” era de a produce o schimbare în comportamentul familiei, privind dezvoltarea și sănătatea copiilor, prin îmbogățirea cunoștințelor, dezvoltarea deprinderilor și formarea de noi motivații și atitudini, și prin formarea “agenților schimbării”, care să lucreze cu copiii și părinții, să proiecteze programe, metodologii și materiale didactice, accesibile unui număr mare de familii.

Programul “Educația Familiei” a inclus **două proiecte**:

1. “**Educație generală**”, cu trei subproiecte: “Dezvoltare curriculară”, “Mijloace de învățământ, materiale și echipamente” și “Formarea cadrelor didactice”.
2. “**Educație non-formală**”, cu două subproiecte: “A ști pentru a trăi”, cu accent pe educația părinților și înființarea **Centrelor de Resurse pentru Părinți** și “Formarea agenților schimbării”, cu accent pe dezvoltarea unei metodologii de lucru cu părinții și a unor mijloace didactice.

Obiectivele programului de Educație a Familiei au vizat îmbunătățirea procesului de comunicare între educatori și părinți, crearea oportunităților de dialog, informare și responsabilizare a familiei, îmbunătățirea metodologiilor de formare continuă a educatoarelor și producerea, la nivel local, a unui minimum de mijloace didactice, necesare activităților cu copiii preșcolari și cu părinții acestora.

Obiectivele proiectului “Educație generală” au fost următoarele:

- Dezvoltarea cunoștințelor și deprinderilor parentale în vederea prevenirii abandonului copiilor, creșterea înțelegerii de către părinți a rolului și a responsabilităților lor, în asigurarea sănătății copiilor, a dezvoltării lor socio-emoționale și a integrării lor sociale.
- Dezvoltarea timpurie a copilului prin dezvoltarea curriculum-ului și a metodologiilor, prin producerea de manuale și formarea resurselor umane.
- Dezvoltarea capacității școlilor primare prin dezvoltarea curriculum-ului și a metodologiilor și materialelor de predare și prin formarea resurselor umane.
- Formarea capacității profesionale și instituționale necesare pentru educarea părinților, prin dezvoltarea metodologiilor, producerea de materiale didactice și formarea resurselor umane.

Obiectivele proiectului “Educație non-formală” au fost următoarele:

- Promovarea educației non-formale prin “agenții schimbării”, în special prin cadre didactice, asistente medicale, asistenți sociali, ONG, mass-media.
- Promovarea educației non-formale a părinților prin traducerea, adaptarea și utilizarea, pe scară largă, a publicației UNICEF, “Facts for Life” (“A ști pentru a trăi”, în limba română).
- Dezvoltarea unui model de educație a părinților incluzând metodologia, materialele, formarea resurselor umane și transpunerea lui, în cooperare cu mass-media, pe suport video.

1.2. Inițierea Centrelor de Resurse pentru Părinți

Programul “Educația Familiei” își propunea să includă 20 de centre pilot, în județe din toată țara, care urmau să devină centre de resurse pentru celelalte județe. Una dintre problemele cu care se confruntau, la începutul programului, și încă se mai confruntă sistemul de educație, era lipsa echipamentelor și a mijloacelor de învățământ.

Axa centrală a strategiei programului “Educația Familiei” a constituit-o intervenția simultană, la nivelul copiilor, părinților și cadrelor didactice. O altă linie strategică majoră a fost complementaritatea obiectivelor și conținuturilor specifice educației formale și non-formale. Astfel, s-a realizat, în 1993, în cadrul proiectului “Educație Timpurie pe Aree de Stimulare (PETAS)”, o nouă programă pentru învățământul preșcolar care prevedea obiective pentru copii și pentru părinți. S-a considerat important ca ministerul să includă educația părinților ca unul din obiectivele specifice sistemului național de educație.

Programul a ținut seama de nevoia imediată ca părinții să devină conștienți că au nevoie de mai multe cunoștințe, că interacțiunea și comunicarea sunt cele mai bune mijloace de a obține informațiile necesare și că experiențele acumulate și dialogul sunt instrumente de schimbare a atitudinilor.

Centrele de Resurse pentru Părinți au fost înființate pentru a ajuta la îndeplinirea acestor cerințe. În contextul unor practici autoritare în relația grădiniță–familie, a unei puternice inhibiții a părinților în inițierea dialogului cu educatoarele și a lipsei totale, în grădinițe, a unui mediu adecvat, prielnic pentru interacțiune și dezvoltare, de pe poziții egale, a colaborării educatoare-părinți, centrele de resurse pentru părinți au constituit o inovație, în sistemul de învățământ preșcolar, care a statuat rolul părintelui ca partener egal și deopotrivă responsabil, al cadrului didactic, în educarea propriului copil. Vizitele de documentare în SUA și Anglia, a unei echipe formate dintr-un reprezentant al MEN, coordonatorul proiectului și un reprezentant al Ministerului Sănătății au constituit punctul de plecare pentru înființarea acestor centre în cadrul sistemului de învățământ preșcolar.

Spre deosebire de modelele din aceste țări, în care funcția principală a acestor centre este de a oferi servicii de informare și consiliere pentru părinți și membrii comunității, modelul românesc a fost adaptat caracteristicilor sistemului de educație preșcolară, în care nevoia acută era de formare, dobândire de cunoștințe, schimbare de atitudini și motivații.

Astfel, CRP au pus accentul pe educație, comunicare, inițierea și dezvoltarea parteneriatelor, implicarea comunității și crearea resurselor locale.

Obiectivele CRP au fost determinate de problemele sistemului de învățământ preșcolar (și nu numai):

- Lipsa oportunităților de comunicare formală și non-formală între persoanele implicate în educație, schimbare și dezvoltare socială.
- Absența echipamentelor, infrastructurii și pregătirii profesionale pentru producerea mijloacelor de învățare, determinată de dispariția, în 1989, a producerii mijloacelor didactice, la nivel național, în cadrul sistemului național de educație și lipsa resurselor financiare pentru cumpărarea, de către grădinițe, a celor existente pe piață.

- Persistența rutinei în formarea continuă a educatoarelor, care nu include conținuturi și metodologii privind comunicarea, relațiile cu părinții, copiii și comunitatea.

Ca atare, Centrele de Resurse pentru Părinți și-au propus să creeze un spațiu primitiv pentru părinți, dotat cu minimum de echipamente și materiale, care să permită producerea locală de mijloace de învățământ pentru activitățile cu copiii și părinții, să promoveze dialogul, deschiderea către comunitate, implicarea și participarea societății civile în procesul de educație și să contribuie la îmbunătățirea calității formării continue a educatoarelor. În ultimă instanță, CRP și-au propus să constituie un element de promovare a democrației, a atitudinilor și a comportamentului responsabil și participativ.

Astfel, **Centrele de Resurse pentru Părinți** au avut următoarele **obiective**:

- Să promoveze educația părinților, ca activitate specifică sistemului de învățământ preșcolar.
- Să contribuie la creșterea calității formării continue a educatoarelor.
- Să creeze condiții pentru producerea locală a unui minimum de mijloace de învățământ necesare desfășurării activităților cu copiii și părinții.
- Să contribuie la deschiderea unor canale de comunicare între grădiniță, autorități locale, instituțiile de sănătate, cultură și protecție a copilului și familiei, comunitatea locală și sectorul economic și să creeze oportunități pentru dialog și implicare.
- Să acționeze ca interfață între factorii importanți de schimbare la nivel local, să faciliteze corelarea activităților lor, urmărind complementaritatea obiectivelor, conținuturilor și resurselor și acordând o poziție centrală implicării și dezvoltării organizațiilor neguvernamentale locale.
- Să faciliteze formarea, la nivelul județului, a unor rețele de comunicare între educatoare, părinți, reprezentanți ai instituțiilor guvernamentale, ai organizațiilor neguvernamentale și ai posibililor sponsori locali.

Activitățile proiectate pentru a fi realizate în cadrul CRP au fost:

- Susținerea cursurilor de educație a părinților și introducerea conținuturilor în curriculum pentru formarea continuă a educatoarelor.
- Proiectarea și realizarea locală a mijloacelor de predare-învățare pentru preșcolari și părinți.
- Organizarea de activități și evenimente deschise pentru comunitatea locală.
- Inițierea unor parteneriate locale și realizarea de proiecte de educație a părinților, creșterea calității educației și a accesului la educație al copiilor din medii defavorizate, de dezvoltare comunitară.
- Dotarea a 20 de centre de resurse cu echipamente video și de tipărire pentru realizarea materialelor necesare activităților de formare continuă a cadrelor didactice și educației părinților.

Înființarea CRP s-a făcut cu acordul Ministerului Educației Naționale și al Inspectoratelor Școlare Județene (ISJ). Spațiile necesare pentru CRP au fost puse la dispoziție de către grădinițe, cu acordul ISJ, iar activitatea educatoarelor, a directoarelor grădinițelor și a inspectoratelor din centrele pilot a fost considerată, cu acordul MEN și ISJ, ca făcând parte din sarcinile de serviciu (din fișa postului).

Programul de cooperare între UNICEF și Guvernul României pe perioada 2000–2004 acordă o atenție sporită educației părinților. Obiectivul principal al cooperării pentru această perioadă este să asigure pentru toți copiii, inclusiv pentru cei vulnerabili și marginalizați, condițiile necesare pentru ca ei să crească, în această perioadă dificilă a tranziției, într-un mediu familial sigur și prielnic, în care toate nevoile lor de dezvoltare să fie satisfăcute corespunzător drepturilor lor. Structura planului de cooperare păstrează programul **“Educația Familiei”** și pentru perioada **2000–2004**, incluzând următoarele proiecte și subproiecte:

1. Dezvoltarea și îngrijirea timpurie a copilului, cu subproiectele: “Educație preșcolară”, “Educația părinților” și “Participarea copiilor”
2. Dezvoltarea comunitară în sprijinul familiei, cu subproiectele: “Formarea capacității profesionale a agenților schimbării” și “Educația și dezvoltarea comunităților de romi”

Obiectivele programului de educație a familiei pentru anii 2000–2004 sunt:

- Să contribuie la îmbunătățirea calității educației timpurii a copiilor prin sprijinirea educației preșcolare și a educației părinților.
- Să contribuie la creșterea capacității comunităților de a îmbunătăți situația familiilor și a capacității acestora de a-și crește copiii.

Principalele **linii strategice** ale programului sunt :

- Dezvoltarea capacității instituționale și a resurselor umane din instituțiile guvernamentale de educație preșcolară.
- Realizarea de proiecte pilot în județe cu caracteristici specifice din punct de vedere demografic, economic, social și cultural.
- Dezvoltarea, la nivel local, a parteneriatelor și a cooperărilor strategice.
- Dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale și implicarea societății civile, la nivel național și local.

Proiectul “Educația părinților” urmărește îmbogățirea cunoștințelor părinților privind sănătatea, nutriția, dezvoltarea psihică și socială a copiilor și respectarea drepturilor copiilor.

Centrele de Resurse pentru Părinți au ca funcție principală asigurarea accesului părinților la informația de calitate, pertinentă și utilă activităților zilnice de îngrijire, creștere și educare a copiilor. CRP pot contribui la creșterea capacității părinților de a-și asuma un rol major în creșterea propriilor copii și la formarea încrederii în forțele proprii, prin susținerea activităților de formare continuă a cadrelor didactice, prin organizarea cursurilor pentru părinți, prin inițierea și dezvoltarea comunicării, cooperării și colaborării între părinți, cadre didactice, personalul de îngrijire a copiilor, autoritățile locale. Aceste centre pot contribui, de asemenea, la formarea unor

rețele locale, funcționale, de comunicare, pentru a defini problemele locale, a găsi resurse și a dezvolta servicii comunitare pentru copii și familii.

Conform misiunii pentru care au fost create, Centrele de Resurse pentru Părinți constituie locul geometric al proiectelor de educație timpurie și de educație a părinților, care trebuie să se dezvolte simultan și complementar pentru a acoperi toate nevoile de înnoire ale sistemului de educație preșcolară.

Planul de activitate pentru perioada 2000–2004 prevede dezvoltarea activității CRP în 22 de județe și extinderea lor în zonele rurale. Principalele activități ale acestor centre sunt cursurile pentru părinți realizate de către **Fundația Copiii Noștri**, în colaborare cu Ministerul Educației Cercetării și Tineretului, cu Inspectoratele Școlare Județene și cu grădinițe din mediul urban și rural, cursurile de formare continuă a educatoarelor, producția locală de materiale de predare și învățare și realizarea de proiecte locale privind educația și dezvoltarea comunitară.

Dotarea cu echipamente s-a concentrat în anul 2000 asupra realizării unor modele zonale de creștere a potențialului local de educare a părinților și comunităților, de formare a resurselor umane, de optimizare a circulației informației și de îmbunătățire a comunicării.

Prin **Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 5078 din 30 iunie 1999** s-a dispus elaborarea programului educațional “**Organizarea învățământului pre-primar**”, ca parte integrantă a reformei învățământului. Prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 4321 din 31.08.1999, programul de “Organizare a învățământului pre-primar” s-a pus în aplicare începând cu semestrul al II-lea al anului școlar 1999-2000.

Programul de organizare a învățământului pre-primar își propunea **trei obiective fundamentale**:

- Reconsiderarea și revalorizarea importanței învățământului preșcolar în interiorul sistemului național de învățământ și asigurarea unei punți de legătură solide și coerente cu învățământul primar.
- Conducerea cadrului didactic spre flexibilitate și creativitate în abordarea situațiilor didactice, spre evitarea rutinei și acționarea în direcția transformării învățământului bazat pe informație și reproducerea ei, într-un învățământ integrat și creativ care are la bază educația.
- Crearea unor **Centre Educaționale de Resurse și Perfecționare** pentru problemele învățământului pre-primar.

În cadrul programului de cooperare cu UNICEF, în vederea realizării reformei învățământului preșcolar și punerii în aplicare a acestor Ordine ale Ministrului Învățământului, Ministerul Educației Naționale a nominalizat următoarele **centre pilot**: județele **Alba, Buzău, Covasna, Dolj și Harghita**. În aceste județe s-au înființat, pe lângă Centrele de Resurse pentru Părinți, primele **Centre Educaționale de Resurse și Perfecționare** (cunoscute în sistemul de educație preșcolară sub denumirea de “Centre Metodologice”), care au fost dotate de UNICEF cu mobilier, echipamente și materiale

didactice. Aceste centre au ca obiectiv creșterea calității educației preșcolare, asigurarea accesului la educație a tuturor copiilor, promovarea conținuturilor, metodologiilor și mijloacelor adecvate cerințelor reformei învățământului preșcolar.

Condițiile dotării cu echipamente a Centrelor de Resurse pentru Părinți și a Centrelor Educaționale de Resurse și Perfecționare sunt prevăzute în Articolele 8 și 9 ale Planurilor de Cooperare dintre UNICEF și Guvernul României. Astfel, Articolul 8 face referire la aprobarea Comitetului Executiv al UNICEF, în 1995, de a furniza echipamente, materiale, suport financiar și asistență tehnică pentru implementarea programului de cooperare.

UNICEF deține proprietatea asupra echipamentelor până când drepturile de proprietate vor fi transferate Guvernului. UNICEF își rezervă dreptul de a cere returnarea echipamentelor și materialelor care nu sunt folosite pentru scopurile specificate în planul de activitate. La expirarea planului de cooperare, UNICEF poate dispune cu privire la echipamentele și materialele repartizate pentru implementarea proiectelor.

Conform Articolului nr. 9 al planului de cooperare, toate echipamentele sunt considerate ca transferate Guvernului atunci când UNICEF trimite beneficiarului documentul de primire a echipamentelor. Guvernul este responsabil pentru echipamentul și materialele primite, stocarea, trimiterea la destinație și transportul intern. Înregistrarea acestor echipamente trebuie să se facă separat de celelalte echipamente. Dacă echipamentele nu pot fi utilizate pentru proiectul pentru care au fost destinate, Guvernul și UNICEF vor cădea de acord cu privire la o utilizare alternativă a respectivelor echipamente.

Evaluările, în cadrul UNICEF, a programului Educația Familiei, efectuate în anii 1996 și 2001, au pus în evidență necesitatea existenței centrelor de resurse pentru părinți în contextul procesului de reformă a învățământului preșcolar și au recomandat implicarea autorităților locale în dezvoltarea acestor centre.

1.3. Educația părinților – un imperativ al educației preșcolare în România

O abordare sistemică a problemelor cu care se confruntă astăzi educația în lume, se oprește inevitabil și asupra unei componente care, prin influențele directe și indirecte, are efecte pe termen lung și cu rol hotărâtor asupra evoluției copiilor. Această componentă asupra căreia se apleacă din ce în ce mai mult factorii de decizie în domeniul educației din multe sisteme de învățământ este **educația părinților**.

Ideea parteneriatului real între instituțiile de învățământ de orice nivel și familie poate deveni desuetă în condițiile în care serviciile care pot să răspundă nevoilor acestora sunt ignorate sau insuficient de clar formulate. Tradiția unui astfel de parteneriat bazat pe un schimb mutual de informații, pe un ax comun de acțiuni și pe negocierea unor decizii ce privesc progresul copilului a fost puternic subminată de un sistem de învățământ tributar unei istorii de decenii de comunism, care a încurajat un raport inegal între învățământ și familie, cu o perspectivă total dezavantajoasă și inoportună pentru un nou tip de societate. Lipsa acestei tradiții a creat un gol în practica relațiilor democratice suportive în domeniul parteneriatului familie-instituție de învățământ.

Noul tip de societate care s-a construit după 1989 a adus după sine schimbări radicale în viața cotidiană și a creat o oarecare derută a părinților în privința viitorului copiilor. Accentele în educație sunt diferite de cele care au dominat sistemul tradițional de învățământ, iar schimbările reformatoare care s-au succedat după 1989 în domeniul învățământului au demonstrat că succesul lor deplin depinde în mare măsură și de sprijinul de care sistemul beneficiază din partea familiei.

Numeroase cercetări din ultimul deceniu au subliniat cât de importantă este dezvoltarea copiilor în primii ani de viață în contextul devenirii lor. Aceste constatări au venit să întărească nu doar necesitatea acordării unei mai mari atenții educației timpurii și celei preșcolare, dar și educației părinților acestor copii. Acesta este un prim argument pe care dorim să-l menționăm, în timp ce al doilea transpare din experiența acumulată în cei aproape zece ani de când au luat ființă centrele de resurse pentru părinți. Al treilea argument, și poate cel mai greu de invocat din cauza consecințelor nefaste pe care le presupune, este reprezentat de numărul ridicat al copiilor abandonați de către părinți sau al celor care suferă de pe urma maltratării sau chiar al celor care sunt vânduți de către părinți pentru a-și asigura un trai un pic mai bun. Toate aceste informații au stat la baza convingerii că este absolut necesară o intervenție cât mai promptă în domeniul educației părinților, iar formele de intervenție trebuie să îmbrace aspecte dintre cele mai diverse, susținute de cât mai mulți factori, pentru că numai astfel vor exista efecte durabile.

În ultimul deceniu societatea românească s-a confruntat cu câteva fenomene care au atras atenția asupra problemelor pe care le întâmpină instituția familiei astăzi:

- număr crescut al divorțurilor, ceea ce presupune o educație în familiile monoparentale
- amploare din ce în ce mai mare a fenomenului alcoolismului
- creșterea șomajului în rândul părinților
- număr în creștere de mame maltrate
- număr din ce în ce mai mare de copii maltratați de părinți
- număr crescut al copiilor exploatați prin muncă de către părinți
- număr crescut al copiilor abandonați
- număr crescut de copii infectați cu HIV
- număr crescut al copiilor născuți de mame adolescente.

Toate aceste probleme au alimentat un repertoriu de practici familiale ce prescriu un parcurs foarte dăunător sau chiar fatal copiilor ce aparțin acestor familii. Multe dintre probleme sunt de competența serviciilor de asistență socială, a celor de protecție a drepturilor copilului sau chiar a poliției. Soluțiile deseori sunt complexe și necesită o abordare interinstituțională.

Situațiile extreme de mai sus sunt completate de alte probleme cu care se confruntă familiile de copii mici, indiferent de nivelul de trai. Practicile parentale identificate de către cadrele didactice care au desfășurat activități în centrele de resurse pentru părinți au scos la iveală mai multe aspecte demne de subliniat:

- lipsa informațiilor referitoare la parametrii dezvoltării normale a copilului mic, din punct de vedere fizic, cognitiv, afectiv;

- aplicarea unor metode de creștere și educare ce au ca sursă experiența “istorică” a familiei și a cunoștințelor apropiate, rareori bazându-se pe o sursă autorizată, de specialitate;
- incapacitatea părinților de a anticipa efectele în planul dezvoltării copilului sub toate aspectele ale măsurilor educaționale aplicate de către aceștia (aplicarea recompensei, a laudei, rezolvarea conflictelor, încurajarea unor comportamente de adversitate-colaborare ș.a.);
- neglijarea de către părinți a igienei personale fizice și intelectuale a copilului (alternarea orelor de somn cu cele de activitate intelectuală și cele de petrecere a timpului liber, relaxare; asigurarea unor norme de igienă personală, a unui program de alimentație echilibrat și sănătos ș.a.);
- existența unei incompatibilități sau discontinuități între valorile și normele promovate în familie și cele promovate de grădiniță în dezvoltarea copilului, care determină probleme de comportament și adaptare;
- inabilitatea unor părinți de a desfășura activități și jocuri asemenea celor din grădiniță care să stimuleze dezvoltarea copilului; lipsa timpului sau chiar interesul scăzut pentru a aloca timp desfășurării unor astfel de activități și jocuri ș.a.

Categoriile de probleme prezentate anterior conturează un tablou al preocupării imperative pentru educația părinților copiilor mici. Inițiativele au apărut în 1998, când Fundația Copiii Noștri a abordat într-un mod unitar și sistemic tema “educației părinților” ca modalitate de sporire a bunăstării copilului în familie. Fundația Copiii Noștri a inițiat și dezvoltat “Programul de Educație a Părinților” (P.E.P.) care cuprinde în prezent peste o treime din teritoriul țării și se dorește a fi generalizat. P.E.P. face parte din Programul de restructurare a învățământului preșcolar al Ministerului Educației și Cercetării, este cuprins și în programele UNICEF referitoare la educația părinților și răspunde direct dezideratelor Strategiei guvernamentale în domeniul protecției copilului pentru perioada 2001–2004.

Proiectul, demarat în anul 1998 cu asistența tehnică a Institutului Olandez pentru Îngrijire și Bunăstare (Netherland Institute for Care and Welfare) și cu sprijinul financiar al Ambasadei Olandei în România, a cuprins seminarii de formare de formatori la care au participat inspectoare și directoare de grădinițe din București (sectorul 1) și din județele Dâmbovița, Prahova și Buzău. Începând din anul 2000, cu asistența financiară din partea UNICEF, proiectul a fost extins în alte patru județe (Alba, Dolj, Covasna și Harghita). Începând din anul 2001 până în 2003, proiectul este dezvoltat în colaborare cu Institutul Olandez pentru Bunăstare și Îngrijire (NIZW) și UNICEF în încă 10 județe (Bistrița, Suceava, Vâlcea, Călărași, Ilfov, Hunedoara, Sibiu, Mureș, Ilfov și Brașov) și în București.

Baza teoretică a proiectului o constituie metoda “Educăm Așa!”, o modalitate de lucru cu părinții inițiată de Institutul Olandez pentru Îngrijire și Bunăstare, care pune în valoare următoarele principii:

- implicarea directă a părinților în educația copilului;
- stabilirea unor relații pozitive în interiorul familiei;

- prevenirea unor probleme ulterioare și a unor disfuncții în educația copilului, care pot fi traumatizante atât pentru copil, cât și pentru părinți.

Activitățile desfășurate prin metoda “Educăm Așa!” au abordat o suită de teme care au adus în conștiința părinților:

- importanța cunoașterii personalității propriului copil;
- aprecierea corectă a comportamentelor copiilor;
- măsuri și soluții pentru ignorarea sau limitarea comportamentelor negative;
- stabilirea unei relații pozitive între părinți și copii.

Exercițiile diverse desfășurate au vizat participarea activă a părinților în scopul conștientizării de către aceștia a influenței covârșitoare pe care experiențele din copilărie le pot avea asupra dezvoltării personalității copilului. Rezultatele au fost entuziasmante și au condus spre creșterea numărului de solicitări pentru a intra în circuitul formărilor.

Multe dintre activitățile cu părinții au fost organizate în grădinițe-pilot din fiecare județ (în prezent 24 de județe sunt cuprinse în proiect), dar și în centrele de resurse pentru părinți din grădinițele cooptate în proiect. Astfel, centrele de resurse pentru părinți înființate de către UNICEF au venit în întâmpinarea unei inițiative care a avut un mare succes tocmai datorită faptului că a răspuns nevoilor părinților, cât și ale cadrelor didactice și nu în ultimul rând ale copiilor.

Referitor la activitatea centrelor de resurse pentru părinți trebuie menționat că, prin consistența activităților desfășurate, acestea au contribuit la influențarea practicilor parentale ale multora dintre părinții care au participat la programul acestora. Conținuturile activităților s-au centrat pe aspecte ce privesc probleme de sănătate a copilului, nutriție, igienă, prevenirea accidentelor, dezvoltare psiho-socială, drepturile copilului. Totodată multe centre produc materiale de informare pentru părinți – broșuri, reviste – pe care le distribuie în grădinițele din județ și organizează activități comune cu părinții, copiii și membrii comunității. Mass-media au devenit în multe județe un aliat al centrelor de resurse pentru părinți.

Modelul Centrului de Resurse pentru Părinți care funcționează în grădinițe a fost preluat de o serie de servicii de protecție a copilului și familiei. Astfel, în județele în care nu existau, pe lângă Centrele de Zi și Centrele de Resurse Comunitare au luat ființă, în cadrul unor programe de prevenire a instituționalizării copiilor, dezvoltate de organizații neguvernamentale în colaborare cu Direcțiile Județene de Protecție a Drepturilor Copilului și finanțate de USAID sau PHARE, Centre de Resurse pentru Părinți care oferă părinților informații privind dezvoltarea copilului, drepturile copilului, drepturile și obligațiile părinților, servicii de protecție și educație a copilului, procedurile de urmat pentru a accesa aceste servicii.

Ambele inițiative au constituit și constituie încă un început remarcabil pentru sprijinirea acestei direcții de acțiune ce devine din ce în ce mai presantă. Crearea unui context instituțional, cum este cel al centrelor de resurse pentru părinți, a reprezentat un mare câștig pentru stimularea participării părinților la activitățile grădiniței și a oferit părinților un loc unde să găsească răspunsuri la multe dintre problemele ce țin de educația copilului mic, și unde să învețe să-și exercite dreptul, dar și obligația de a participa activ la procesul educativ și

decizional privitor la copil și familie. Numeroase cadre didactice care au susținut și au participat la activitățile cu părinții din cadrul centrelor de resurse au mărturisit că mulți dintre aceștia și-au schimbat perspectiva asupra dezvoltării copilului, au început să conștientizeze multe dintre greșelile pe care le făceau, au ajuns să-l respecte mai mult și să înțeleagă că modul în care relaționează cu copilul zilnic are consecințe extraordinar de importante asupra evoluției lui ulterioare. Toți părinții au apreciat eforturile de a se organiza astfel de activități în centrele de resurse pentru părinți și au recunoscut că relația dintre familie și grădiniță a devenit o relație cu adevărat bazată pe parteneriat.

Privind spre viitor, societatea românească se află încă într-un plin proces de schimbare, iar maturizarea democrației va mai constitui sursa multora dintre problemele cu care familia și copiii se vor confrunta. Este foarte important ca tot ce am “cucerit” deja pe teritoriul educației părinților să nu se piardă, ci să stea la baza dezvoltării unui sistem bine structurat, organizat și mai ales eficient, cu rezultate palpabile și de durată. Implicarea comunității locale prin autoritățile publice, prin societatea civilă și alți factori responsabili în consolidarea relațiilor dintre instituțiile de educație și comunitate constituie cheia reușitelor viitoare. Acest fapt trebuie să stea la baza continuării activității centrelor de resurse pentru părinți atât de utile părinților, grădiniței, copiilor și nu în ultimul rând, ci mai ales, comunității în ansamblu.

2. Metodologia cercetării

2.1. Obiectivele proiectului

În anul 2002, Reprezentanța UNICEF în colaborare cu Institutul de Științe ale Educației a elaborat *Strategia națională de dezvoltare a resurselor umane din domeniul educației, îngrijirii și protecției copiilor de la naștere la 7 ani*. Strategia a avut ca scop proiectarea unor direcții de acțiune prin care eforturile tuturor actorilor implicați în domeniile mai sus amintite să se conjuge în dezvoltarea de proiecte interinstituționale care să se adreseze unor probleme generale ale copiilor aparținând acestei categorii de vârstă.

În urma elaborării strategiei s-a constatat necesitatea dezvoltării la nivel local, în cât mai multe județe ale țării, a unor nuclee de acțiune care să aibă ca rol tocmai coagularea și asigurarea coerenței diferitelor măsuri și activități ale tuturor instituțiilor responsabile de educația, protecția și îngrijirea copiilor de la naștere la 7 ani. Un astfel de loc-resursă am considerat că pot fi centrele de resurse pentru părinți care au fost înființate prin intermediul UNICEF în mai mult de jumătate din județele țării și care, în urma unei analize temeinice a situației lor actuale, pot cunoaște o dezvoltare instituțională în mai multe etape, devenind centre de resurse în domeniul îngrijirii, protecției și educației copiilor de la naștere la 7 ani.

O primă etapă este aceea a realizării unei diagnoze a stării actuale a centrelor de resurse pentru părinți, în baza căreia se va putea elabora un statut al acestor centre de resurse în domeniul educației, îngrijirii și protecției copilului, și care va putea constitui platforma unor relații

instituționale de parteneriat. Multiplicarea competențelor și atribuțiilor actorilor care vor lucra în cadrul acestor centre, prin organizarea de activități de formare, asistență și consiliere, coordonate de experți în mai multe domenii, va permite soluționarea multora dintre problemele cu care se confruntă copiii și familiile copiilor de vârstă preșcolară. Un următor pas ar putea fi cel al aplicării competențelor dobândite în dezvoltarea de proiecte intersectoriale și care se vor adresa acelor probleme ce necesită colaborarea între instituțiile responsabile de educația, îngrijirea și protecția copilului de la naștere la 7 ani. Un ultim pas l-ar putea constitui extinderea în cât mai multe județe din țară a acestor tipuri de centre de resurse, care să aibă ca obiectiv prioritar rezolvarea problemelor la nivel local.

Prezenta cercetare și-a propus:

- Realizarea unei **diagnoze a activității Centrelor de Resurse pentru Părinți** înființate de UNICEF, existente în mai mult de jumătate din județele țării. În cadrul acestei diagnoze se vor urmări aspecte precum:
 - obiectivele urmărite
 - persoanele implicate
 - tipul de activități desfășurate
 - tipuri de rezultate obținute; eficiență, cauzele eventualelor eșecuri
 - suportul material de care dispun
 - tipuri de relații cu alte instituții din comunitate.
- Elaborarea unei posibile **strategii de dezvoltare a centrelor de resurse** pentru educația, îngrijirea și protecția copilului de la naștere la 6/7 ani.

2.2. Metode și tehnici de investigație

Cercetarea a utilizat o metodologie complexă tocmai pentru a surprinde realitatea sub toate aspectele și din perspective diferite. Metodele de cercetare utilizate sunt specifice atât cercetării cantitative, cât și celei calitative:

- analiza documentară
- ancheta prin chestionar
- discuții de grup (focus-grup)
- interviuri individuale
- observări.

⇒ Analiza documentară

Prin analiza documentară au fost studiate acte normative care au conturat cadrul normativ al înființării centrelor de resurse pentru părinți, precum și al centrelor educaționale de resurse și perfecționare.

⇒ Ancheta prin chestionar

Ancheta prin chestionar a fost utilizată în vederea obținerii de informații de la persoanele care răspund de activitatea centrului de resurse. Acestea au fost fie cadre didactice,

fie directori de unitate, fie metodiști, fie inspecții de specialitate. Chestionarul a oferit informații despre:

- obiectivele CRP
- baza materială a CRP
- organizarea și planificarea activităților CRP
- relațiile CRP cu alte instituții din comunitate
- rolul și importanța CRP.

☞ **Discuții de grup (focus-grup)**

Discuțiile de grup au furnizat informații care au completat datele culese în urma aplicării chestionarelor. La discuțiile de grup au participat cadrele didactice și părinții.

Întrebările adresate **cadrelor didactice** au avut ca scop obținerea de informații privind:

- dotarea centrului și măsura în care această dotare a răspuns obiectivelor centrului
- persoana responsabilă de echipamentele aflate în dotarea centrului
- tipurile de activități organizate în cadrul centrului
- obiectivele centrului
- recomandări pentru dezvoltarea ulterioară a centrului.

Discuțiile de grup cu **părinții** au avut ca teme următoarele aspecte:

- obiectivele centrului
- măsura în care activitățile centrului au răspuns nevoilor părinților
- sugestii de îmbunătățire a activității centrelor.

☞ **Interviuri individuale**

La interviurile individuale au participat reprezentanți ai primăriilor, care au oferit informații despre următoarele aspecte:

- potențialul centrului de a crea o platformă de comunicare pentru dezvoltarea parteneriatului între autoritățile locale, instituțiile de educație și membrii comunităților locale
- modalități de implicare a centrului în soluționarea unor probleme comune cu cele ale primăriilor privind copiii mai mici de 6/7 ani
- dificultăți întâmpinate în derularea proiectelor în parteneriat la nivel local.

☞ **Observări**

Observările s-au concentrat asupra aspectelor legate de:

- organizarea spațiului fizic al centrului
- echipamente avute în dotare
- program de activități
- produse realizate.

Numărul de instrumente aplicate și unitățile implicate

Unitățile implicate în investigație au fost **23 de centre de resurse** din **18 județe** și **Municipiul București**: Alba, Argeș, Bistrița Năsăud, București (Sector 5, 6), Buzău (Buzău și

Nehoiu), Constanța, Covasna, Dâmbovița (Târgoviște și Caragiale), Dolj, Gorj, Harghita, Iași, Mureș, Neamț (Piatra Neamț, Târgu Neamț), Prahova, Satu Mare, Sibiu, Suceava, Teleorman.

	Număr	Categorii de subiecți implicați
Chestionare	23	Persoane responsabile de activitatea centrului
Discuții de grup	5	Părinți
Interviuri individuale	23	Reprezentanți ai primăriilor
Observări	23	

Populația investigată

Actorii investigați au fost **responsabili de centre de resurse** (23 cadre didactice - directori de unități, metodiști sau inspecitori de specialitate), **părinți** care au participat la activitățile derulate de centrul de resurse, **reprezentanți ai primăriilor** din localitățile unde funcționează centrele de resurse.

Limite ale investigației

- Dificultăți în colectarea informațiilor cauzate de:
 - completarea deficitară a chestionarelor trimise în teren
 - schimbarea persoanelor responsabile de activitatea centrelor de-a lungul anilor
 - încetarea sau restrângerea activității unor centre de resurse.

3. Diagnoza situației actuale a centrelor de resurse

Ca urmare a rezultatelor pozitive obținute de centrele de resurse pentru părinți (CRP) și de centrele educaționale de resurse și perfecționare (CERP), modelul a fost preluat în mai multe județe din țară, care au organizat prin eforturi locale centre similare. Înființate recent, aceste centre au fost susținute de inspectoratele școlare județene, autoritățile locale sau fundații, ducând la creșterea interesului și implicarea mai intensă a acestor actori în problematica educației preșcolare. Este dificil de vorbit despre un istoric comun sau despre un pattern al tuturor centrelor de resurse, cu atât mai mult cu cât, chiar dacă au pornit din aceleași nevoi, din cauza condițiilor locale particulare și resurselor umane implicate, fiecare a avut o evoluție proprie. Totuși, ele manifestă – în special privite diacronic – anumite similitudini, datorate unui context general comun. Pe acestea le vom prezenta în continuare.

3.1. Obiective urmărite

În momentul constituirii **Centrelor de Resurse pentru Părinți** (CRP) ca o componentă a Proiectului de Educație Timpurie pe Aree de Stimulare (PETAS) – proiect

realizat de UNICEF, în perioada 1991-2001, în cadrul Programului de Educație a Familiei, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățământului și Inspectoratele Școlare Județene – **obiectivele inițiale** vizau următoarele aspecte principale:

- Educarea părinților prin conținuturi noi și metode eficiente
- Creșterea calității formării continue a educatoarelor
- Crearea condițiilor pentru producerea locală a unui minimum de mijloace de învățământ necesare desfășurării activităților cu copiii și părinții
- Încurajarea și promovarea comunicării între grădiniță, autorități locale, instituțiile de sănătate, cultură și protecție a copilului și familiei, comunitatea locală și sectorul economic, creând oportunități pentru dialog și implicare
- Sprijinirea creării la nivelul județului, a unor rețele de comunicare între educatoare, părinți, reprezentanți ai instituțiilor guvernamentale, ai organizațiilor neguvernamentale și ai posibilor sponsori locali

Ulterior, Ministerul Educației Naționale a extins programul de cooperare cu UNICEF, în vederea realizării reformei învățământului preșcolar și a susținut crearea unor **centre educaționale de resurse și perfecționare (CERP) pentru problemele învățământului preșcolar**, nominalizând centre pilot județele **Alba, Buzău, Covasna, Dolj și Harghita**. În aceste județe s-au înființat primele *Centre educaționale de resurse și perfecționare* dotate de UNICEF cu mobilier, echipamente și materiale didactice. Aceste centre care în majoritatea lor coincideau ca locație și gestiune cu primele înființate, au însemnat de fapt o extindere a domeniului de activitate a centrelor existente, pe de o parte.

Pe de altă parte s-au înființat și noi centre, care înglobau obiectivele inițiale ale CRP, dar și **obiectivele specifice ale CERP**, punând accentul pe:

- Formarea continuă a cadrelor didactice; realizarea schimburilor de experiență cu educatoare din alte județe
- Realizarea de material didactic pentru copii și părinți
- Lucrul în rețea și implicarea activă a membrilor comunității în dezvoltarea de proiecte locale, cu impact asupra educației preșcolare

În prezent, centrele de resurse investigate numără între **obiectivele generale de actualitate** următoarele:

- ↯ Crearea unui cadru democratic, deschis părinților și educatoarelor pentru dialog și participare
- ↯ Informarea părinților cu privire la drepturile copilului, dezvoltarea, sănătatea și educarea copiilor în grădiniță și în familie
- ↯ Derularea unor programe de educație a părinților și de consiliere a acestora
- ↯ Susținerea integrării copiilor proveniți din familii în dificultate sau din centrele de plasament în colectivele de copii din grădinițe
- ↯ Formarea, informarea și consilierea cadrelor didactice în probleme de specialitate
- ↯ Monitorizarea și evaluarea programelor și proiectelor educaționale derulate

- ✦ Elaborarea de materiale didactice pentru educația copiilor din grădinițe și distribuirea lor, în limita posibilităților, în alte grădinițe, în special din mediul rural
- ✦ Ameliorarea bazei materiale a grădinițelor și difuzarea de cărți și jucării pentru copii
- ✦ Menținerea contactului și dezvoltarea relațiilor de colaborare cu autoritățile locale, cu factorii politici și de decizie din județ, și cu posibili sponsori

În concluzie...

Majoritatea centrelor de resurse, indiferent că s-au constituit ca CRP sau CERP, au enunțat obiective clare, care vizează în principal educația părinților, formarea continuă a cadrelor didactice din învățământul preșcolar, integrarea cazurilor sociale, ameliorarea bazei materiale a grădinițelor, susținerea lucrului în rețea și a dezvoltării de parteneriate cu membrii comunității, în beneficiul reciproc.

Constatăm astfel **o concordanță între obiectivele inițiale ale Centrelor de Resurse pentru Părinți (CRP) și ale Centrelor Educaționale de Resurse și Perfecționare (CERP) și cele actuale.**

De asemenea, se constată **un accent mai puternic pus pe activitatea de formare, informare, perfecționare și consiliere a cadrelor didactice** în probleme de specialitate, **față de cel pus inițial pe educația, informarea și consilierea părinților.** Acest lucru se explică pe de o parte printr-un sistem de educație permanentă nesatisfăcător pentru cadrele didactice din învățământul preșcolar, insuficient axat pe problemele practice, cu care educatoarele se confruntă în permanență, pe metodici și didactici moderne, pe teme de actualitate pentru care cadrele didactice nu au beneficiat de o pregătire inițială corespunzătoare. Centrele de resurse devin astfel o oportunitate de dezvoltare profesională, facilitând informarea, documentarea, perfecționarea, schimbul de experiență etc. în probleme specifice domeniului de activitate. Cadrele didactice sunt motivate, interesate, câteodată obligate să participe la aceste activități.

Pe de altă parte, activitățile destinate părinților necesită fonduri suplimentare, personal calificat pentru a desfășura aceste activități și conștientizarea și motivarea corespunzătoare a beneficiarilor, părinții, de a participa. Adesea este mai dificil a asigura toți acești factori, ceea ce a condus la o alunecare a acestui tip de activitate în plan secund, în favoarea activităților organizate pentru cadrele didactice.

Între răspunsurile înregistrate există și câteva cazuri (de exemplu, județul Covasna) unde nu s-au nominalizat obiectivele centrului de resurse pentru părinți ori s-au nominalizat în termeni foarte generali (de exemplu, județul Dâmbovița), ceea ce a condus la imposibilitatea de a raporta, în cazul tuturor centrelor, obiectivele curente la obiectivele fundamentale inițiale, din cauza informațiilor incomplete.

3.2. Persoane implicate

Centrele de resurse s-au constituit ca urmare a unei intersecții a doi factori:

- pe de o parte, inițiativele locale de a se implica în proiectele realizate de UNICEF în colaborare cu Ministerul Educației și Învățământului și Inspectoratele Școlare Județene;
- pe de altă parte, aprecierea UNICEF, a Ministerului Educației și Învățământului și Inspectoratelor Școlare Județene asupra condițiilor favorabile implementării proiectelor în județele respective.

Într-o primă etapă, responsabilitatea pentru organizarea și funcționarea centrelor a fost pusă în slujba inspectorilor generali ai ISJ, de regulă, a inspectorilor de specialitate pentru învățământul preșcolar. Aceștia – unul sau doi în fiecare județ – au organizat în majoritatea cazurilor echipe care se constituiau din doi până la 5-6 membri, și își împărțeau responsabilitățile centrului de resurse. Cel mai adesea s-a întâlnit modelul echipei formate din directorul unității de învățământ preșcolar care găzduiește centrul și inspector de specialitate sau un educator. La acest tandem s-au mai adăugat, în unele județe, educatoare-metodiste, dar și psihologi, logopezi, medici.

Există însă și centre de resurse unde întreaga responsabilitate privind planificarea și desfășurarea activităților, precum și cele legate de inventarul centrului revin unei singure persoane care are și alte atribuții pe lângă cele ale centrului (de exemplu, directoarea unității gazdă din Alba Iulia, Târgoviște). Faptul că centrele de resurse nu dispun de o persoană (sau un grup de persoane) care să se ocupe exclusiv de activitatea acestora constituie o piedică pentru dezvoltarea lor viitoare. Persoanele investigate au subliniat faptul că este necesară identificarea unor persoane-resursă cu atribuții **exclusiv în domeniul CRP**, precum și a **fondurilor** necesare pentru asigurarea salarizării acestora.

Dacă în perioada de debut se simțea încă destul de acut influența inspectorilor de specialitate în activitățile centrelor, cu timpul, o dată cu creșterea numărului de centre și diversificarea activităților organizate, această influență s-a estompat vizibil. Aceasta a constituit o nouă etapă de dezvoltare a centrelor de resurse. Urmarea firească a fost creșterea autonomiei centrelor, adaptarea la condițiile și nevoile locale, întărirea colaborării cu comunitatea locală. **Factorul uman a fost și rămâne însă hotărâtor** și vom întâlni situații în care centrele sunt strict organizate, monitorizate și evaluate de inspectorii sau directorii responsabili (*de exemplu în Ploiești, județul Prahova*), după cum vom întâlni centre cu un climat democratic, în care educatoarele, părinții și membrii comunității locale decid în egală măsură asupra activităților centrului (*de exemplu în Nehoiu, județul Buzău*).

Tot din perspectiva factorului uman trebuie privite evoluțiile foarte diferite ale centrelor de resurse. Întâlnim centre de resurse în care din cauza tensiunilor interpersonale din echipele de coordonare s-a ajuns la disfuncții majore în funcționare sau chiar la închiderea

centrelor de resurse, după cum un climat de cooperare și implicare activă a tuturor actorilor interesați a condus la promovarea centrelor de resurse în rândul cadrelor didactice, părinților și comunităților respective.

Între activitățile care intră în atribuțiile echipelor responsabile de centrele de resurse se numără:

- inventarul materialelor centrului;
- utilizarea corespunzătoare a echipamentelor;
- elaborarea anuală de programe;
- planificarea activităților;
- organizarea și coordonarea activităților;
- monitorizarea activităților și analiza rezultatelor;
- evaluarea activităților/redactarea rapoartelor de evaluare;
- legătura cu factorii de decizie, locală și centrală, din sistemul de învățământ, cu UNICEF, cu alte agenții finanțatoare de proiecte, cu celelalte centre pilot pentru reforma învățământului preșcolar, cu celelalte grădinițe din județ.

În plus, acele echipe care dispun și de psihologi oferă consiliere părinților, copiilor și educatoarelor, iar cele care dispun de medic oferă programe de profilaxie și educație sanitară. Din păcate, nu în toate localitățile aceste categorii (psihologi, logopezi, medici) sunt reprezentate.

Numărul ridicat al persoanelor care se ocupă de activitățile centrului nu s-a dovedit întotdeauna o garanție pentru calitatea activităților organizate. Există centre de resurse unde, deși nu este decât o persoană responsabilă de activitatea centrului, activitatea desfășurată cu multă pasiune și profesionalism a condus la rezultate excepționale. Trebuie să se atragă însă atenția asupra pericolului de a considera activitatea centrului, în asemenea situații, ca fiind o activitate a persoanei și nu a sistemului local de învățământ preșcolar.

Împărțirea responsabilităților între membrii unei echipe conferă avantaje certe: lărgirea ofertei de activitate, posibilitatea aprofundării domeniilor abordate, repartizarea activităților administrative și întrajutorarea membrilor echipei etc.

Este de remarcat faptul că în majoritatea cazurilor activitățile centrelor de resurse se centrează pe resursele umane din cadrul grădinițelor gazdă (educatoare, copii, părinți), fapt determinat și de lipsa suportului material necesar pentru motivarea și implicarea altor persoane în activitățile CRP.

La activitățile centrelor de resurse participă, de regulă, următoarele categorii de persoane:

- ◆ părinți
- ◆ directori de grădinițe
- ◆ educatoarele grădiniței
- ◆ educatoare din alte grădinițe
- ◆ inspectori de învățământ preșcolar

- ◆ cadrele didactice din școala primară
- ◆ personalul primăriei

Una dintre problemele grave privind resursele umane care lucrează în centrele de resurse privește statutul incert al acestora, precum și lipsa unor criterii profesionale explicite, pe baza cărora să se ocupe această poziție. Datorită modului în care s-a petrecut până în prezent ocuparea acestei poziții, respectiv prin nominalizarea de către inspectorul general sau inspectorul de specialitate, s-a ajuns la alegeri pe criterii subiective, la cumul de funcții și nu rareori la considerarea unor criterii politice, mai degrabă decât cele profesionale. Așa s-a ajuns în unele județe la întreruperea activității centrului, o dată cu schimbarea din funcție a inspectoarei de specialitate (de exemplu, în Alexandria). Responsabilitatea centrului de resurse pentru părinți nu trebuie să fie dată inspectoarei de specialitate sau directorului unității preșcolare care găzduiește centrul, deoarece aceste funcții sunt temporare, ci unor educatoare care să poată asigura un management permanent, care să fie calificate pentru acest tip de activitate și care să îndeplinească anumite standarde profesionale verificabile periodic.

3.3. Activități desfășurate

Activitățile derulate în cadrul centrelor de resurse sunt variate și se subordonează obiectivelor generale actuale enunțate la punctul 3.1. Deseori, ele se îmbină însă cu activitățile planificate în cadrul grădiniței gazdă, fapt explicabil prin cumulul de funcții al coordonatorilor centrelor de resurse, locația și gestiunea comună adesea cu cea a acestor unități, lipsa unor fonduri alocate special activităților centrelor de resurse.

Majoritatea centrelor de resurse au **registre de evidență a activităților derulate**, care precizează aspecte concrete ale activităților (tematică, persoane implicate, perioade de desfășurare, rezultate etc.). Există și unele excepții, cum ar fi de exemplu centrele din Mediaș – jud. Sibiu sau Miercurea Ciuc – jud. Harghita, unde nu există asemenea registre. Acest aspect poate produce disfuncționalități în momentul schimbării persoanei responsabile, incoerențe în planul de activități sau insuficienta valorificare a acțiunilor derulate în anii anteriori.

În **plan administrativ**, responsabilii centrelor de resurse au semnalat următoarele categorii de activități, în ordinea *ponderii de timp alocat lor de coordonatorii centrelor și a frecvenței cu care apar*:

- stabilirea obiectivelor centrelor de resurse;
- proiectarea și planificarea activităților care se vor derula;
- comunicarea cu partenerii care vor fi implicați în activitățile planificate;
- procurarea materialelor necesare pentru menținerea centrelor în stare de funcționare și pentru buna derulare a activităților propuse;
- completarea documentelor cu evidența activităților desfășurate.

Persoanele intervievate au admis că acestea sunt activitățile care consumă cel mai mult din timpul alocat activităților administrative.

În **plan educațional**, centrele de resurse (în special **Centrele Educaționale de Resurse și Perfecționare**) dezvoltă următoarele tipuri de activități, în ordinea ponderii pe care acestea o au în activitatea centrelor:

⇒ **Activități de formare continuă și informare a cadrelor didactice.**

În cadrul centrelor au fost organizate, pentru educatoare, o serie de **cursuri de formare**, cum ar fi de exemplu:

- cursurile de implementare a **proiectului de Educație Timpurie pe Aree de Stimulare (PETAS)**;
- cursurile destinate formării de formatori și instructori pentru părinți în cadrul **proiectului de educație a părinților “Educați așa”**, realizat de Fundația Copiii Noștri și finanțat de UNICEF;
- cursurile care vizează **promovarea sănătății în grădinițe și școli**;
- cursurile privind **educarea copiilor prin artă teatrală**;
- cursuri de **management instituțional** pentru directorii de grădinițe;
- cercuri de **formare pentru educatorii-metodiști**;
- **cercuri de stimulare a creativității** etc.

Informarea cadrelor didactice se referă în special la **programul național de reformă a învățământului din România**, în timp ce **perfecționarea** educatoarelor s-a realizat în special pe probleme legate de **reforma învățământului preșcolar**. De cele mai multe ori, la acestea au participat mai ales educatoare din cadrul grădinițelor-gazdă.

Modalitățile concrete de realizare a informării și formării continue a cadrelor didactice au fost:

- participări la **proiecte** (de exemplu, proiectele ISE “Educație timpurie pentru valori”, “Implementarea alternativelor educaționale la nivel preșcolar”, alte proiecte ”Grădinițe și școli primare din mediul rural”, “Educație inclusivă a elevilor cu cerințe de educație speciale”, “Reforma învățământului prin Radio-programe” etc)
- participări la **cursuri, cercuri de formare, întâlniri, dezbateri, conferințe, instruirii** (de exemplu, instruirea educatoarelor în vederea întocmirii de proiecte finanțate de organizații interesate de dezvoltarea învățământului etc.)
- activități în cadrul **cercurilor pedagogice**
- **schimburi de experiență** între cadrele didactice
- **seminariile** (de exemplu, seminariile privind curriculum creativ, drepturile copilului, educația pentru toți etc) și **sesiuni de comunicări**
- **simpozioane** județene, regionale și naționale
- **activități demonstrative** în cadrul practicii pedagogice a elevilor liceelor pedagogice
- elaborarea de **studii de cercetare** ameliorativă

- organizarea de **expoziții permanente** cu lucrări ale copiilor și cadrelor didactice
- participarea la lansări de carte și la întâlnirile periodice ale redacțiilor revistelor locale

⇒ **Monitorizarea și evaluarea programelor și proiectelor educaționale derulate:**

- Întâlnirea cadrelor didactice, a reprezentanților ISJ și a reprezentanților autorităților locale cu echipa de evaluare a Programului UNICEF de Educație a Familiei
- Întâlniri ale cadrelor didactice cu reprezentanți ai ISJ și ai UNICEF în vederea evaluării rezultatelor Proiectului de Educație Timpurie pe Aree de Stimulare etc.

⇒ **Elaborarea de materiale didactice pentru educația copiilor din grădinițe și ameliorarea bazei materiale a grădinițelor prin difuzarea de cărți și jucării pentru copii:**

- Elaborarea de casete video și materiale didactice pentru lucrul cu copiii și părinții
- Achiziționarea de materiale informative pentru formarea continuă a educatoarelor
- Organizarea unei minibiblioteci pentru părinți
- Realizarea de pliante de prezentare a grădinițelor, broșuri, albume cu imagini din activitățile cu părinții, mape de proiecte didactice și tematice, mape cu scenarii pentru activități integrate pentru informarea generală a celor interesați

⇒ **În Centrele de Resurse pentru Părinți, dar și în Centrele Educaționale de Resurse și Perfecționare o pondere ridicată o au activitățile organizate pentru părinți.**

Acestea sunt organizate periodic în majoritatea centrelor. Deși menționate pe locul al doilea ca pondere în activitățile centrelor de resurse, activitățile organizate cu părinții sunt foarte diversificate:

- Activități de **educație a părinților în cadrul proiectului „Educați așa”**, realizat de Fundația Copiii Noștri și finanțat de UNICEF
- **Lectorate cu părinții**
- **Întâlniri ale părinților cu diverși invitați**, pe probleme de educație, îngrijire și protecție a copiilor preșcolari (cursuri de profilaxie, prevenire HIV/SIDA, drepturile copilului etc.)
- **Întâlniri cu personalități** din domeniul culturii
- **Activități practice cu părinții** și activități comune de confecționare a diferitelor materiale pentru grădinițe (material didactic pentru activitățile cu copiii, costume pentru serbări etc.)
- **Consilierea părinților** și discuții libere cu părinții, cu ocazia vizitelor acestora la grădiniță, a “Zilelor grădinițelor cu porțile deschise”, a serbărilor copiilor.

În opinia cadrelor didactice, activitățile destinate părinților se datorează mai ales motivației și dăruirii cadrelor didactice, în condițiile în care centrele de resurse pentru părinți dispun de cele mai multe ori de o dotare materială minimală, iar suportul financiar acordat acestor activități este practic inexistent.

⇒ **Unele centre de resurse derulează activități de integrare a copiilor în situație de risc sau a copiilor cu handicap în grădinițe.**

⇒ **Activități care promovează stabilirea unei legături solide cu comunitatea locală:**

- Întâlniri cu reprezentanți ai sectorului privat, potențiali donatori locali
- Realizarea de proiecte în parteneriat cu Primăria, Inspectoratul Județean de Poliție, Direcția de Sănătate Publică, Biserica, Unitățile de pompieri și jandarmerie, alte unități de învățământ
- Realizarea de proiecte ca microcercetări interinstituționale

În unele centre de resurse informațiile furnizate de coordonatorul centrului nu au coincis cu informațiile furnizate de părinți sau cu constatările operatorilor de teren, ceea ce a condus la imposibilitatea interpretării datelor furnizate.

Din acest inventar de activități, majoritatea centrelor de resurse acoperă activitățile de **informare, formare și perfecționare pentru cadrele didactice**, pe cele legate de **educația părinților** și pe cele de **elaborare de material didactic**. Există o tendință ascendentă de a derula activități interinstituționale și care implică mai activ comunitatea locală. Ponderea cea mai mică o au activitățile care vizează integrarea copiilor în situație de risc sau a copiilor cu handicap în grădinițe. *(Unele centre au înregistrat, din păcate, eșecuri în această privință)*

3.4. Rezultate obținute

Activitățile centrelor de resurse au înregistrat în majoritatea cazurilor rezultate foarte bune, fiind apreciate de cadre didactice, părinți, alți membri ai comunităților locale. Între **succesele înregistrate** se pot menționa următoarele:

- **Participarea cadrelor didactice la programul de reformă a învățământului preșcolar** prin activitățile de formare continuă, informare și perfecționare în probleme de specialitate;
- **Extinderea activităților organizate pentru părinți**, între altele prin extinderea la nivel de județ a cursurilor de formare de formatori și de instructori pentru părinți, după metoda “Educați așa”, în cadrul proiectului de educație a părinților, realizat de Fundația “Copiii Noștri”, în colaborare cu UNICEF, MEC și ISJ.

- **Creșterea numărului de persoane care au beneficiat de servicii de consiliere** (părinți, copii, cadre didactice).

Centrul de resurse din Pitești – județul Argeș a înregistrat succese numeroase în acest tip de activitate.

⇒ **Monitorizarea programelor și proiectelor educaționale derulate; înființarea de noi centre de resurse:**

- În unele centre se păstrează o documentație la zi a programelor, proiectelor și materialelor realizate până în prezent, care permite **extinderea modelelor respective și în alte județe.**
- În urma schimburilor de experiență între cadrele didactice, directorii și inspectorii de specialitate din mai multe județe, aceștia s-au inspirat din activitatea *centrelor model* și au realizat, în localitățile lor, centre similare. Unele cadre didactice din centrele investigate au semnalat faptul că **dotarea tehnică a acestora a fost completată prin achiziționarea de materiale, cu posibilități locale.**
- Aprecierile activităților desfășurate în unele centre sunt păstrate și sunt puse la dispoziția cadrelor didactice și a părinților în vederea realizării evaluărilor, a feed-back-ului și a stabilirii viitoarelor planuri de activitate, astfel încât centrele să **răspundă nevoilor actuale ale beneficiarilor lor.**

⇒ **Elaborarea de materiale didactice pentru educația copiilor din grădinițe, pentru părinți și cadre didactice, pentru informarea opiniei publice:**

- Realizarea unor materiale didactice pentru grădinițe, pentru lucrul cu copiii (caiete de lucru pentru copii, fișe de lucru, scheme etc.)
- Realizarea unor materiale de educație pentru părinți (postere, pliante, manuale)
- Realizarea unor reviste locale
- Unele centre au organizat biblioteci pentru cadre didactice și părinți

Materialele realizate în cadrul centrelor de resurse au în unele situații o **arie largă de diseminare**, fiind distribuite următoarelor categorii: educatoare din grădinița gazdă, educatoare din alte unități din mediul urban și rural, părinților copiilor din grădiniță, autorităților locale. Faptul că rezultatele centrelor de resurse ajung să fie cunoscute și de către alte instituții de învățământ preșcolar atât din localitate, cât și din zonă, reprezintă un **factor de succes** și o premisă a valorificării **exemplilor de bune practici în comunitate și la nivel regional**. Uneori, succesele centrelor au fost prezentate prin intermediul mass-media (presă, radio, televiziune), contribuind la **creșterea prestigiului** acestora.

⇒ **Stabilirea unor parteneriate stabile cu instituții publice și organizații neguvernamentale locale; diversificarea legăturilor cu comunitatea locală:**

- În unele centre de resurse pentru părinți activitățile desfășurate cu părinții au impulsionat **crearea asociațiilor de părinți.**

- Prin centrele de resurse s-au dezvoltat relațiile de colaborare ale acestora cu alte instituții guvernamentale și neguvernamentale locale, interesate în programe de educație a părinților.

Din nou este dificil să se generalizeze rezultatele centrelor de resurse, deoarece există și situații în care centrele au **înregistrat disfuncții majore, și-au întrerupt activitatea sau chiar s-au desființat**. Experiențele negative ale acestora trebuie analizate cu atenție, în vederea elaborării statutului centrelor de resurse pentru părinți, pentru a se prevedea reglementări care să împiedice producerea în viitor a unor blocaje similare.

Printre cele mai frecvent întâlnite **cauze ale eșecului**:

- **Un statut nu foarte clar definit al centrelor de resurse, lipsa unui buget propriu și a personalului special angajat** conduc adesea la receptivitatea scăzută a unora dintre cadrele didactice sau părinți.
- În numeroase centre de resurse **diseminarea este limitată** numai la perimetrul unității-gazdă; cadrele didactice sau părinții copiilor din alte unități de învățământ preșcolar nu sunt beneficiari ai rezultatelor centrelor de resurse **din cauza nivelului redus de finanțare** de care dispun centrele de resurse pentru părinți, fapt care implică dificultăți de multiplicare și de distribuție pe o scară mai largă a materialelor produse.
Remediu: elaborarea unui statut al centrelor de resurse, alocarea unui buget propriu și asigurarea personalului competent pentru a coordona activitățile centrelor de resurse.
- Asumarea responsabilității centrului de resurse pentru părinți de către o inspecție duce la **lipsa de continuitate o dată cu încetarea din funcție și la blocarea activității centrului** (de exemplu, în centrul din Alexandria). Totodată, această situație conduce la **tensiuni interpersonale**, apărute ca urmare a schimbărilor din funcție a persoanelor care coordonau activitățile centrelor de resurse.
- Imposibilitatea unor cadre didactice de a face diferența dintre relațiile personale și obligațiile profesionale, ceea ce influențează **negativ comportamentul profesional**.
Remediu: factorul uman este un element hotărâtor în succesul activității centrului de resurse. Selecția responsabilei centrului trebuie făcută de o echipă, pe baza unei fișe a postului care să cuprindă cerințe privind competențele, experiența, capacitatea de comunicare, aptitudinile manageriale ale acesteia.
- **Deteriorarea sau ieșirea din uz a echipamentelor**, amplasate în spații fără încălzire pe timpul iernii.
- **Plasarea necorespunzătoare a echipamentelor** destinate centrelor de resurse pentru părinți (în sălile de grupă sau în cabinetul directoarei grădiniței) dovedește o lipsă de înțelegere a rolului și statutului centrelor.

- Utilizarea centrelor pentru **activități de interes restrâns**, fără legătură cu obiectivele acestora.

Remediu: stabilirea unor clauze clare de înființare, funcționare și dotare a centrelor de resurse. Retragera dreptului de funcționare și a dotărilor obținute în cazul nerespectării acestora.

Dincolo de aceste disfuncții majore s-au înregistrat și câteva nereușite de mai mici proporții, în special în urma derulării unor proiecte care nu au fost primite favorabil de beneficiari:

- În Centrul de resurse găzduit de Grădinița nr. 111 București, (de altfel cu foarte multe reușite în activitate!) s-au înregistrat rezultate nesatisfăcătoare în urma inițierii acțiunii de integrare în cadrul grădiniței a cinci copii cu Sindromul Down, în parteneriat cu Fundația RENINCO. Proiectul este în derulare, dar sunt semnalate permanent probleme de receptivitate din partea părinților și a cadrelor didactice.
- Același centru a semnalat că în colaborarea din anul 2000 cu Leagănul de copii “Sf. Ecaterina” – prin preluarea unor copii și implicarea lor în activitățile zilnice – a întâmpinat dificultăți atât la nivelul părinților, cât și la nivelul cadrelor didactice implicate în acest proiect. După două săptămâni, proiectul a fost blocat.

Notă: tendința generală a celor intervievați a fost să sublinieze reușitele centrelor și mai puțin să ofere informații în privința eșecurilor acestora.

Și alte centre au înregistrat situații de respingere a unor proiecte sau perioade în care activitățile s-au susținut mai puțin intens. Perseverența s-a dovedit însă a fi cheia succesului, iar din nereușitele înregistrate s-au tras concluzii ce pot susține întreaga rețea de centre de resurse.

3.5. Suportul material de care dispun Centrele de Resurse pentru Părinți

3.5.1. Destinația echipamentelor

Dotarea Centrelor de Resurse pentru Părinți s-a făcut gradual, pe parcursul înființării acestor centre, începând din anul 1993, în cadrul Proiectului de Educație Timpurie pe Aree de Stimulare (PETAS), și continuând, din anul 1997, în cadrul Proiectului de Educație a Părinților. Selectarea județelor și a grădinițelor în care s-au înființat aceste centre a avut loc, la recomandarea Ministerului Educației Naționale (Ministerului Educației și Cercetării), pe baza unor criterii stabilite în colaborare cu UNICEF și Inspectoratele Școlare Județene. Dotarea centrelor cu echipamente, procurate din fonduri UNICEF, s-a realizat pe baza recomandărilor ministerului, în colaborare cu

UNICEF și Inspectoratele Școlare Județene, avându-se în vedere o serie de criterii privind capacitatea managerială a inspectoratelor școlare și a grădinițelor de a face operaționale aceste centre și de a folosi echipamentele pentru creșterea capacității profesionale a cadrelor didactice din învățământul preșcolar și pentru dezvoltarea locală a proiectului de educație a părinților.

Criteriile care au prevalat în selectarea grădinițelor dotate de UNICEF cu echipamente, consumabile și materiale de educație au fost următoarele:

- Capacitatea profesională și managerială, recunoscută de minister, a inspectoratei pentru învățământul preșcolar și a directoratei grădiniței.
- Deschiderea spre înnoire, disponibilitatea și motivația educatoarelor de a desfășura activități de educație a părinților, manifestată în perioada de desfășurare a PETAS.
- Capacitatea educatoarelor de a crea noi mijloace de învățământ pentru activitățile cu copiii și părinții și pentru activitățile de formare continuă a educatoarelor.
- Existența unui spațiu corespunzător pentru amplasarea și funcționarea echipamentelor.
- Existența unei bune colaborări între inspectorate de specialitate, directorate și educatoarele grădiniței.
- Preocuparea constantă a inspectoratei pentru facilitarea accesului la informația de specialitate a educatoarelor din județ, în special a celor din zonele rurale.

Dotarea Centrelor de Resurse pentru Părinți cu echipamente și mobilier a ținut seama de necesitățile de dezvoltare a celor două proiecte complementare: educația timpurie a copiilor și educația părinților. Ca atare, destinația echipamentelor cu care au fost dotate centrele a fost următoarea:

- Producerea locală de materiale de educație (mijloace de învățământ) pentru copii, părinți și educatoare. Au fost considerate necesare următoarele echipamente: calculator, imprimantă, scanner, fotocopiator, mașină de legat tipărituri, mașină de plastifiat, cameră de luat vederi, aparat de fotografiat.
- Organizarea locală de cursuri pentru părinți și de formare continuă a educatoarelor. Au fost considerate necesare următoarele echipamente: televizor, video, flip-chart, retroproiector, ecran de proiecție, aparat pentru proiecție de diapozitive. Ca mobilier, au fost considerate necesare mese, scaune și rafturi pentru publicații, care să permită organizarea de cursuri pentru 20 până la 40 de persoane.
- Comunicarea echipelor proiectelor cu autoritățile locale, cu alte centre pilot, cuprinse în proiectele UNICEF, cu ministerul și cu posibili sponsori și

donatori locali. S-a considerat necesară dotarea cu Fax-uri, dar introducerea treptată a comunicării electronice în inspectoratele școlare a făcut ca această dotare să fie foarte limitată.

3.5.2. Pregătirea educatoarelor pentru utilizarea echipamentelor conform destinației lor

Pregătirea educatoarelor pentru a utiliza echipamentele puse la dispoziția CRP, în vederea îndeplinirii obiectivelor celor două proiecte, s-a realizat de către UNICEF în colaborare cu MEN (MEC) și cu ISJ din cele 22 de județe incluse în aceste două proiecte. În cadrul capitolului privind comunicarea s-a insistat asupra rolului limbajului verbal și non-verbal în învățare, asupra accesibilității mesajelor verbale adresate copiilor și părinților și asupra rolului mijloacelor didactice destinate copiilor de vârstă preșcolară și părinților din diferite medii economice, sociale și culturale. Pregătirea educatoarelor a fost realizată la nivel local prin activitățile cercurilor pedagogice și ale comisiilor metodice, prin schimburi de experiență între județe și prin instruirii organizate de minister.

3.5.3. Situația actuală a echipamentelor utilizate în perioada 1993- 2003

Instrumentele aplicate au urmărit să pună în evidență principalii factori de interes pentru realizarea unui statut al CRP, care țin de asigurarea bazei materiale, de resursele financiare, organizatorice și umane, implicate în înființarea și menținerea în funcțiune a acestor centre. De asemenea, s-a urmărit obținerea de informații privind capacitatea locală de dezvoltare a activității acestor centre și de cuprindere a unei arii largi de beneficiari, de realizare de parteneriate și de atragere de fonduri.

↳ Echipamente pentru producerea locală de materiale de educație tipărite și audio-vizuale (mijloace de învățământ) pentru copii, părinți și educatoare

UNICEF a pus la dispoziția CRP, în perioada 1993-2000, următoarele echipamente:

Nr. crt.	Tipuri de echipament	Nr. echipamente
1.	fotocopiatoare	16
2.	computere	14
3.	imprimante	9
4.	mașini de legat tipărituri	4
5.	aparate de fotografiat	3
6.	scannere	2
7.	camere de luat vederi	2
8.	mașini de plastifiat	1

⇒ **Echipamente pentru organizarea locală de cursuri pentru părinți și de formare continuă a educatoarelor**

Pentru desfășurarea acestor activități, CRP au fost dotate cu:

Nr. crt.	Tip de echipament	Nr. echipamente
1.	televizoare	17
2.	aparate video	14
3.	retroproiectoare	14
4.	flip- chart	8
5.	ecrane de proiecție	1
6.	aparate pentru proiecție de diapozitive	1
7.	mobilier – mese, scaune, rafturi	În 12 CRP

Pentru facilitarea comunicării au fost procurate faxuri în 2 CRP.

⇒ **Inventarierea echipamentelor**

În 20 CRP echipamentele au fost înscrise în inventarul grădiniței. În Ploiești și Covasna echipamentele au fost înscrise în inventarul ISJ. Inventarierea s-a făcut pe fișe de inventar utilizate de grădinițe în mod curent. Aceste echipamente au constituit subiectul controlului periodic intern și extern, practicat în mod curent în grădinițe.

⇒ **Amplasarea echipamentelor**

Echipamentele au fost amplasate într-o cameră special amenajată în 17 CRP, în sălile de grupă în 3 CRP (Piatra Neamț – o grădiniță, Suceava – două grădinițe), în cabinetul directoarei într-o grădiniță din Suceava și cabinetul metodic. Există și două situații în care echipamentele sunt amplasate în diferite spații (de ex.: Târgoviște). În prezent, echipamentele se află în grădiniță, amplasate într-un spațiu corespunzător în 13 CRP.

⇒ **Accesul la utilizarea echipamentelor**

Responsabila CRP, educatoarele din grădiniță, directoarea, inspectoarea de specialitate și părinții au acces la utilizarea echipamentelor în 18 CRP.

În plus, au acces la echipamente educatoare din alte grădinițe (în 14 CRP), cadre didactice din școala primară (în 10 CRP) și personalul primăriei (în 9 CRP). În Pitești au acces la CRP și preotul, asistenți sociali, medici și psihologi.

Accesul la echipamente se face cu aprobarea directoarei (10 CRP), cu aprobarea responsabilei CRP (6 CRP) și liber (2 CRP). În patru centre accesul părinților și al educatoarelor în centre nu este posibil din cauza lipsei de activitate a respectivelor centre. Cauzele țin, în toate situațiile, de resursele umane implicate în administrarea centrelor.

În Alexandria nimic nu indică faptul că CRP este funcțional. Argumentul directoarei grădiniței, pentru faptul că echipamentele rămân nefolosite, este că nu are cine

să curețe spațiul în urma întâlnirilor. Acest lucru se petrece în ciuda faptului că educatoarele și directoarele de la celelalte grădinițe din oraș s-au angajat să trimită ele femeile de serviciu de la unitățile lor, numai pentru a putea folosi sălile. Iarna, spațiul nu poate fi folosit, din cauza faptului că încăperile nu sunt prevăzute cu încălzire. Un alt motiv este conflictul deschis între directoarea grădiniței în care se află centrul și inspectoarea pentru învățământul preșcolar din județul Teleorman. Pricina este inventarul centrului și administrarea sa, care sunt dorite de fiecare dintre acestea două. Și alte directoare din oraș și-au exprimat dorința de a se ocupa de centru, dar acesta este păstrat ca o dovadă de putere. În schimb, destinația acestuia nu mai este cea inițială. A rămas ca o cameră de protocol, în care sunt primiți, rareori, musafirii.

În Covasna, investigația de teren a evidențiat faptul că spațiul și echipamentele au fost utilizate în scopuri nespecifice obiectivelor pentru care CRP a fost înființat. CRP se află, în fapt, într-un raport de subordonare față de Inspectoratul Școlar Județean Covasna, care deține puterea de decizie privind utilizarea spațiului și a echipamentelor. Stabilirea planului de activități aparține în exclusivitate conducerii Inspectoratului. Unele activități derulate în cadrul centrului nu au fost conforme cu destinația inițială prevăzută de Reprezentanța UNICEF. Situația CRP în cadrul ISJ Covasna s-a dovedit a fi un dezavantaj, accesul părinților în centru fiind descurajat. ISJ a fost perceput ca o instituție care deține autoritatea și controlul asupra tuturor activităților din CRP, care a devenit, astfel, inaccesibil pentru educatoare și părinți.

În Tg.Neamț, echipamentele nu mai sunt funcționale, iar în centru nu se mai desfășoară activități cu părinții. În urma discuției cu primarul și cu directoarea grădiniței a reieșit că fosta directoare (care a fost ulterior destituită) a administrat necorespunzător activitatea grădiniței și a centrului, iar după alegerile locale nu a informat noul primar de existența acestui centru.

⇒ **Responsabilitatea echipamentelor**

Responsabilitatea pentru existența în CRP, funcționarea și utilizarea echipamentelor revine directoarei grădiniței (12 CRP), unei educatoare numită responsabilă CRP (6 CRP), metodistei (3 CRP) și inspectoarei generale (1 CRP – Covasna).

⇒ **Evidența echipamentelor**

În centrele de resurse există un registru operațional de evidență a echipamentelor, cu excepția centrelor din Alba Iulia și Covasna.

⇒ **Întreținerea echipamentelor**

Întreținerea echipamentelor este realizată de personalul grădiniței (în 12 CRP), de un părinte (în 4 CRP) și de firme specializate (în 2 CRP – Buzău și Satu Mare). În două centre (Nehoiu și Tg.Neamț) echipamentele sunt scoase din funcțiune, iar în două centre (Alexandria și Covasna) echipamentele nu sunt folosite în scopul pentru care au fost înființate CRP.

⇒ **Asigurarea fondurilor pentru întreținerea echipamentelor**

În majoritatea CRP, întreținerea echipamentelor este asigurată:

din fondurile personale ale educatoarelor și părinților	13 CRP
de donatori și sponsori locali	6 CRP
din fonduri furnizate de primărie	5 CRP
din fondurile grădiniței	3 CRP
din fondurile ISJ	2 CRP

⇒ **Asigurarea consumabilelor necesare activităților CRP**

Inițial, UNICEF a asigurat, pentru majoritatea CRP, o dată cu echipamentele și minimum de consumabile (tonner, hârtie, cartușe pentru imprimantă, inele pentru legat publicații, casete video, mape, bibliorafturi, markere), care să permită utilizarea imediată a echipamentelor, în special pentru cursurile destinate părinților și educatoarelor.

O dificultate majoră, pentru cele mai multe CRP, a constituit-o asigurarea, în continuare, a acestor consumabile. În marea majoritate a CRP, consumabilele au fost procurate din fondurile personale ale educatoarelor și părinților (16 CRP), la care s-au adăugat alte surse de finanțare, precum grădinițele (8 CRP), sponsorii și donatorii locali (5 CRP). În două CRP, primăriile au fost cele care au asigurat fondurile necesare procurării consumabilelor.

⇒ **Asigurarea fondurilor pentru menținerea în funcțiune a echipamentelor**

Fondurile necesare remedierii defecțiunilor echipamentelor din CRP au fost asigurate, în mare majoritate, de către educatoare și părinți (13 CRP). Au mai fost obținute fonduri de la primărie (1 CRP) și donatori locali (4 CRP). Au necesitat reparații calculatoarele, televizoarele, fotocopiatoarele.

⇒ **Asigurarea fondurilor pentru dotarea, pe plan local, a CRP**

Pentru continuarea dotării cu echipamentele necesare dezvoltării activităților, numai 10 CRP au reușit să obțină fonduri din **resurse locale**.

Astfel, s-au cumpărat:

16 calculatoare	în 3 CRP
mobilier	în 4 CRP
videorecorder	în 1 CRP
cărți	în 2 CRP
materiale didactice	în 3 CRP

precum și jaluzele, combină muzicală, mochetă, covoare, tonner, casete video, consumabile.

Fondurile au fost asigurate de:

părinți și educatoare	9 CRP
donatori și sponsori locali	7 CRP
primării	3 CRP
ISJ	CRP

Un CRP a primit un calculator de la **Institutul de Științe ale Educației**.

⇒ **Ieșirea din funcțiune a echipamentelor**

În cele 18 centre care funcționează, numărul mare de echipamente care au ieșit din funcțiune este dat de fotocopitoare și computere. De asemenea, au ieșit din funcțiune echipamentele din două centre, care în prezent nu mai sunt funcționale (Nehoiu și Tg. Neamț), iar o parte din echipamentele existente în celelalte două centre nefuncționale (Alexandria și Covasna) au ieșit din funcțiune.

⇒ **Scopul utilizării echipamentelor**

În toate centrele care funcționează, echipamentele au fost utilizate pentru realizarea scopurilor propuse în cadrul celor două proiecte. În fiecare dintre aceste centre s-au desfășurat activitățile propuse:

Nr. crt.	Scopul utilizării echipamentelor	Nr. centre
1.	educația părinților	18 CRP
2.	realizarea de materiale didactice	13 CRP
3.	formarea continuă a educatoarelor	18 CRP
4.	realizarea de materiale pentru activitățile cercurilor pedagogice și comisiilor metodice	13 CRP
5.	realizarea unei reviste a grădiniței	5 CRP

În unele județe, activitatea centrelor a inclus și schimburi de experiență, simpozioane, sesiuni de comunicări, reuniuni manageriale, implementarea de proiecte de educație, în colaborare cu parteneri locali și acțiuni culturale cu copiii, părinții și membrii comunităților locale.

⇒ **Materiale și mijloace didactice realizate în CRP**

În cea mai mare parte, centrele de resurse au realizat, utilizând echipamentele din dotare, materiale didactice necesare activităților didactice ale educatoarelor. Aceasta din cauza lipsei, aproape totale, în cadrul sistemului de învățământ, a mijloacelor și materialelor didactice, realizate de profesioniști, specializați în proiectarea lor, conform cerințelor învățământului preșcolar. Mijloacele și materialele didactice existente pe piața liberă, în unele cazuri produse conform cerințelor, în alte țări, sunt inaccesibile grădinițelor și părinților, din cauza prețurilor foarte mari. De aceea, în multe cazuri, mijloacele și materialele didactice sunt

realizate de educatoare, în fiecare grădiniță, corespunzător cerințelor didactice, din punct de vedere al conținutului, și acceptabil din punct de vedere al formei. Dotarea de către UNICEF cu echipamente care au permis realizarea, în condiții mai bune, a acestor materiale a constituit pentru educatoare, copii și părinți un ajutor substanțial în creșterea calității actului pedagogic. Au fost realizate fișe de lucru individual cu copiii, fișe de evaluare, chestionare de evaluare, casete video, jocuri, broșuri cu povești și poezii, suporturi de curs pentru formarea continuă a educatoarelor și situații statistice.

Pentru educația părinților au fost realizate în CRP, pliante, broșuri, suporturi de curs, fișe de evaluare, casete video, postere, afișe, diplome pentru părinți și educatoare. Broșurile adresate părinților au tratat, cu precădere, subiecte privind educația, pentru sănătate, educația pentru societate, educație rutieră. Pentru formarea continuă a educatoarelor au fost realizate, cu ajutorul echipamentelor din dotare, suporturi de curs, instrumente de monitorizare și evaluare, publicații didactice pentru desfășurarea diferitelor activități didactice.

Concluzii

Din analiza datelor cuprinse în instrumentele de investigație au reieșit următoarele concluzii, importante pentru realizarea unui statut al CRP:

- **Managementul administrativ** al echipamentelor a urmat principiile și normele deja existente în sistemul de învățământ și au asigurat existența și funcționarea acestor echipamente conform scopului propus. Echipamentele au fost înregistrate pe fișe de inventar, în inventarul grădiniței, și au constituit, periodic, subiectul controlului intern și controlului financiar extern, ceea ce a făcut imposibilă înstrăinarea lor. Într-un singur caz, la Tg. Neamț, din cauza managementului defectuos al conducerii grădiniței și al coordonatorului local de proiect, din anul 1999, echipamentele au fost scoase din uz la foarte scurt timp, de la începerea activității CRP, iar mobilierul procurat pe plan local s-a dovedit a fi de foarte proastă calitate. Există, cu o singură excepție (Alba Iulia), un registru operațional de evidență a echipamentelor și materialelor, ceea ce face posibilă urmărirea stării și a modului de utilizare a acestor echipamente.
- **Conținutul activităților** pentru care au fost folosite echipamentele a fost, în toate centrele, cel stabilit în cadrul celor două proiecte. Activitățile s-au focalizat pe educarea părinților, pe formarea continuă a educatoarelor și pe producerea locală de materiale didactice. Cadrul organizatoric în care s-au desfășurat aceste activități a fost cel deja existent în sistemul de învățământ preșcolar: cercurile pedagogice și comisiile metodice. Centrele de Resurse pentru Părinți au stimulat realizarea, în toate județele, a schimburilor de experiență între grădinițe. Aceste schimburi de experiență au contribuit la creșterea interesului și a motivației cadrelor didactice de a contribui la creșterea calității educației preșcolare și de a-și asuma responsabilitatea educării părinților.
- **Resursele umane** necesare funcționării CRP sunt, în unele cazuri, educatoarele care, pe lângă sarcinile trecute în fișa postului, îndeplinesc, în mod voluntar, și

funcția de responsabile ale CRP. Acestea sunt cazurile în care activitatea centrelor a decurs bine și în care CRP și-au dezvoltat activitatea. În alte cazuri, responsabilitatea centrului a fost asumată de către directoarea grădiniței sau de către inspectoare. În aceste cazuri, au apărut, o dată cu schimbările din funcție a persoanelor respective, stagnări, disfuncții sau regrese în activitatea centrelor. În două cazuri a apărut riscul ca responsabilitatea centrului să fie percepută ca un act de putere, ceea ce a condus la stagnarea activității o dată cu schimbarea din funcție a directoarei sau a inspectoarei.

- Fondurile necesare reparațiilor echipamentelor existente și procurării unor echipamente noi sunt puse la dispoziția CRP de către educatoare și părinți. Participarea altor factori locali este foarte restrânsă.
- Implicarea autorităților locale este prezentă în majoritatea județelor. Ea constă în participarea la activitățile centrelor, participarea la elaborarea planurilor de activitate, alocarea (limitată în raport cu solicitările) de fonduri pentru procurarea sau repararea echipamentelor, realizarea de proiecte, în parteneriat cu CRP și ISJ.
- Dotarea cu echipamente a condus la sporirea calității activităților de perfecționare a educatoarelor, prin elaborarea materialelor prezentate la cercurile pedagogice și în comisiile metodice. Utilizarea echipamentelor în elaborarea de material didactic a contribuit la accentuarea demersului individualizat de predare.

3.6. Tipuri de relații cu alte instituții din comunitate

Relațiile CRP cu alte instituții din comunitate sunt inițiate de aceste centre, pornind de la necesitatea de a pătrunde în comunitate, de a atrage părinții și membrii comunității și de a contribui la înțelegerea de către părinți a rolului lor fundamental, ca parteneri egali ai educatoarelor și deopotrivă responsabili pentru creșterea, educarea și dezvoltarea copiilor. O caracteristică specifică activităților de educație a părinților, care contribuie la obținerea unor bune rezultate, este faptul că o mare parte dintre părinți sunt, în același timp, și specialiști în diferite domenii și pot contribui la asigurarea unei bune calități a activităților de educație a părinților.

Datorită interesului familiei și comunității pentru vârsta micii copilării, aceste centre deschid mediul școlar către comunitate și contribuie la asumarea treptată, de către toți factorii sociali, a rolului și responsabilității lor în formarea noilor generații.

CRP sunt potențiali promotori ai democrației, în măsura în care, la nivel local, se promovează comunicarea, dialogul, cooperarea și se dezvoltă parteneriate cu instituțiile guvernamentale și societatea civilă. Această direcție de dezvoltare a fost, la înființarea acestor centre, unul din obiectivele proiectului.

Pe parcursul diversificării activităților în CRP, s-au constituit, la nivel local, parteneriate cu autoritățile locale, instituțiile guvernamentale din domeniile educației, sănătății și culturii, organizațiile neguvernamentale și Biserica. Este îmbucurător faptul că în toate centrele s-au constituit parteneriate durabile cu Primăriile și, în multe dintre ele, cu Direcțiile de Sănătate Publică (9 CRP), Direcțiile Județene de Protecție a Drepturilor Copilului (3 CRP) și Casele de Cultură (3 CRP).

Parteneriatele, în interiorul sistemului de educație, au avut ca finalitate extinderea educației părinților și în celelalte grădinițe din județ, promovarea principiilor metodologiei de lucru cu părinții și comunitatea și în învățământul primar, și dezvoltarea conținuturilor activităților de formare continuă a educatoarelor și învățătoarelor. S-au dezvoltat, la nivel local, colaborări cu grădinițele (10 CRP) și școlile primare (7 CRP) din județ, în special cu cele din zonele rurale, cu inspectoratele școlare județene (9 CRP), casele corpului didactic (6 CRP), colegiile pedagogice (5 CRP), liceele pedagogice (5 CRP), universități locale (5 CRP), institute de cercetare (2 CRP) și centrele de asistență psihopedagogică (1 CRP).

Este de subliniat faptul că, în unele centre, aceste parteneriate au fost inițiate în contextul realizării unor proiecte finanțate din surse locale, naționale sau internaționale. Prin aceasta, CRP contribuie la dezvoltarea capacității instituționale și profesionale locale de a elabora și implementa proiecte de educație și de protecție socială.

În Covasna nu au existat colaborări cu alte instituții la nivel local. CRP nu a fost implicat în alte programe sau proiecte de parteneriat, dat fiind faptul că ISJ nu a promovat colaborarea cu cadrele didactice din învățământul preșcolar, cu părinții și cu membrii comunității. În Alexandria, colaborările cu parteneri locali nu s-au realizat din cauza lipsei de activitate a centrului, în contextul relațiilor interpersonale tensionate. În Tg. Neamț, managementul deficitar al CRP a condus la izolare și la lipsa de activitate. În Nehoiu, fluctuațiile la nivelul conducerii grădiniței au dus la lipsa de asumare a responsabilității pentru activitatea CRP și pentru dezvoltarea parteneriatelor locale.

4. Analiza sintetică a activității Centrelor de Resurse pentru Părinți (SWOT)

	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	RISCURI	OPORTUNITĂȚI
Politica de dezvoltare a centrului de resurse	<ul style="list-style-type: none"> Existența unei concordanțe între obiectivele inițiale ale Centrelor de Resurse pentru Părinți (CRP) și Centrelor Educaționale de Resurse și Perfecționare (CERP) și obiectivele actuale ale centrelor. Obiectivele centrului au răspuns în mare măsură nevoilor de formare continuă ale cadrelor didactice. Adaptarea obiectivelor centrelor la condițiile și nevoile locale, întărirea colaborării cu comunitatea locală Toate centrele au constituit parteneriate cu Primăriile și, în multe dintre ele, cu Direcțiile de Sănătate Publică, Direcțiile Județene de Protecție a Drepturilor Copilului și Casele de Cultură. 	<ul style="list-style-type: none"> Nu toate obiectivele au răspuns nevoilor de informare și consiliere ale părinților. Lipsa unei colaborări eficiente între grădiniță și partenerii locali în formularea obiectivelor centrului și desfășurarea activităților. 	<ul style="list-style-type: none"> Diseminarea la nivel local și județean a activităților și rezultatelor CRP nu constituie o prioritate a activității acestuia. În acest context, cunoașterea activității și a serviciilor oferite de centru și posibilitățile de valorificare a rezultatelor acestuia la nivelul altor unități de învățământ sunt reduse. Parteneriatele și relațiile cu comunitatea se construiesc mai mult prin eforturile unilaterale ale CRP. Schimbările locale la nivel politic pot influența semnificativ colaborarea dintre responsabilul centrului și ISJ, Primărie, Consiliul Județean. Preocupare scăzută pentru programarea unor activități periodice ce necesită sprijinul comunității locale. Lipsa unei strategii locale de atragere a sectorului economic privat în susținerea activității centrelor. 	<ul style="list-style-type: none"> Interesul unor ONG-uri și agenții internaționale pentru dezvoltarea de proiecte privind educația părinților. Nevoia urgentă a părinților copiilor cuprinși în toate formele de învățământ, de informare, comunicare și îndrumare în vederea asigurării unei dezvoltări optime, armonioase a copiilor lor. Centrul de Resurse pentru Părinți reprezintă o premisă în procesul de schimbare a mentalității comunității, dacă activitatea acestuia este corespunzător mediatizată și susținută. Centrul de Resurse pentru Parinți reprezintă un pilon al colaborării reale comunitate-grădiniță, a implicării active a părinților și a liderilor locali în activitățile educative.

<p>Resurse financiare</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Inexistența unei susțineri financiare permanente din partea ISJ și autorități locale. • Lipsa unui buget propriu al centrului. • Nivelul redus de finanțare limitează aria de diseminare a informației și implicit numărul de beneficiari. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa receptivității autorităților locale față de utilitatea și misiunea la nivel comunitar a centrului de resurse în domeniul educației, îngrijirii și protecției copilului de până la 6/7 ani, pentru a sprijini financiar activitatea acestuia. • Majoritatea centrelor de resurse se întrețin, frecvent, din fonduri personale ale educatoarelor sau ale părinților. • Solicitarea de fonduri din partea familiilor pentru susținerea financiară a centrului de resurse le poate îndepărta pe acestea de la participarea la activități. 	
<p>Resurse materiale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Existența unor echipamente care pot să asigure condiții optime pentru: activitățile cu părinții, producția locală de materiale de predare și învățare, perfecționarea cadrelor didactice din învățământul preșcolar și practica pedagogică a elevilor de la Liceul Pedagogic. • Echipamentele sunt funcționale în marea majoritate a centrelor. 	<ul style="list-style-type: none"> • În unele cazuri, plasarea necorespunzătoare a echipamentelor destinate centrelor de resurse pentru părinți (în sălile de grupă, în cabinetul directoarei grădiniței, în holul grădiniței). • Participarea altor factori locali la întreținerea echipamentelor și procurarea de echipamente noi este foarte restrânsă. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deteriorarea sau ieșirea din uz a echipamentelor amplasate în spații fără încălzire pe timpul iernii. • Utilizarea echipamentelor pentru alte activități decât cele propuse de centru. • Schimbarea proprietarului clădirii în care se află centrul, în cazul retrocedării acesteia și neînțelegerile dintre responsabilul centrului și factorii de decizie (ISJ sau 	<ul style="list-style-type: none"> • Implicarea autorităților locale, a părinților sau a sponsorilor în sprijinirea dotării sau întreținerii echipamentelor din centre. • Există o bogată colecție de mape, lucrări, informații deosebite, rezultate ale proiectelor derulate prin centrul de resurse, care pot fi valorificate la nivel local, județean, regional sau chiar național.

	<ul style="list-style-type: none"> Majoritatea materialelor didactice și de informare cu arie largă de diseminare au fost produse în centrele de resurse (în unele centre au fost editate și distribuite reviste pentru învățământul preșcolar). 		Consiliul Local) ar putea genera probleme cu găsirea unui nou spațiu pentru centrul de resurse.	
Resurse umane	<ul style="list-style-type: none"> Existența în unele centre a unei echipe funcționale care răspunde de activitatea și resursele materiale ale centrului. Existența unor resurse umane formate în diferite cursuri de perfecționare, care s-au organizat în cadrul proiectelor UNICEF – MECT în perioada 1992-2003. Existența în cadrul unor centre a echipelor interdisciplinare de specialiști. Îmbunătățirea competențelor educatoarelor care au participat la schimburile de experiență și participarea la proiecte locale. Creșterea implicării active a părinților în activitățile centrului, cu efect asupra colaborării între părinți, dintre aceștia și cadrele didactice, precum și între aceștia și copii. 	<ul style="list-style-type: none"> Regimul de voluntariat al persoanei/persoanelor care răspund de organizarea și desfășurarea activității centrelor a influențat, în unele cazuri, în mod negativ eficiența activității acestora. Din cauza tensiunilor interpersonale din echipele de coordonare s-a ajuns la disfuncții majore în funcționare sau chiar la suspendarea activității centrelor de resurse. Absența, la nivelul comunității, a unor categorii de persoane-resursă (logoped, psiholog școlar etc.) limitează tipurile de activități derulate și duce la imposibilitatea de a răspunde unor nevoi specifice ale copiilor și părinților. 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul ridicat al persoanelor care se ocupă de activitățile centrului nu s-a dovedit întotdeauna o garanție pentru calitatea activităților organizate. În toate centrele de resurse există o persoană nominalizată care se ocupă de planificarea activităților sau de inventar (în unele locuri aceasta are dublă responsabilitate), dar activitatea persoanei nu este oficializată (nu are o fișă a postului, nu este menționată în COR sau în Statutul personalului didactic funcția pe care o îndeplinește etc.) și, ca atare, ea desfășoară, mai degrabă, o activitate de <u>voluntariat</u>. Există pericolul de a considera activitatea centrului ca fiind o activitate a persoanei responsabile și nu a sistemului local de învățământ preșcolar. 	<ul style="list-style-type: none"> Existența cel puțin a unei persoane care benevol s-a ocupat de dezvoltarea și activitatea centrului.

			<ul style="list-style-type: none"> • În majoritatea cazurilor activitățile centrelor de resurse se centrează pe resursele umane din cadrul grădinițelor gazdă. • În unele cazuri responsabilitatea centrului a fost asumată de către directoarea grădiniței sau de către inspectoare. În aceste cazuri, au apărut, o dată cu schimbările din funcție ale persoanelor respective, stagnări, disfuncții sau regrese în activitatea centrelor. • Instabilitatea resurselor umane responsabile de activitatea centrelor afectează eficiența și continuitatea activității acestora. 	
Organizare administrativă	<ul style="list-style-type: none"> • Echipamentele au fost înregistrate pe fișe de inventar, în inventarul grădiniței, și au constituit, periodic, subiectul controlului intern și controlului financiar extern, ceea ce a făcut imposibilă înstrăinarea lor. • Există o documentație la zi care permite extinderea modelelor și în alte județe. • Conform declarațiilor persoanelor responsabile de activitatea centrului, cu o singură excepție (Alba Iulia), 	<ul style="list-style-type: none"> • Amplasarea unor centre în locații necorespunzătoare (holurile grădiniței, spații neîncălzite) sau în locații care le pot submina autonomia (CCD; ISJ). 	<ul style="list-style-type: none"> • În unele centre de resurse nu există un registru operațional de evidență a echipamentelor și materialelor, fapt care poate duce la o înstrăinare a acestora, în timp, în cazul în care nu se vor lua măsuri pentru înființarea acestui registru. • Responsabilitatea centrului poate deveni un atribut de putere și, din interese meschine, atmosfera de lucru și relațiile interumane să se deterioreze. 	

	<p>există un registru operațional de evidență a echipamentelor și materialelor, ceea ce face posibilă urmărirea stării și a modului de utilizare a acestor echipamente.</p> <ul style="list-style-type: none"> Majoritatea Centrelor de Resurse pentru Părinți sunt amplasate în incinta grădiniței, într-un spațiu corespunzător și cu o dotare adecvată tipului de activități desfășurate. 		<ul style="list-style-type: none"> Timpul afectat de responsabilul CRP (care, în majoritatea cazurilor, este și directorul unității de învățământ în care se află amplasat centrul) pentru o serie de activități de tip administrativ este mult prea mare și poate afecta calitatea celorlalte tipuri de activități pe care le are înscrise în fișa postului. 	
Tipuri de activități ale centrului	<ul style="list-style-type: none"> Existența, în majoritatea centrelor de resurse, a unor registre de evidență a activităților derulate, care precizează aspecte concrete ale activităților. Activitățile cu cea mai mare pondere ridicată sunt cele de educația părinților și formarea continuă a educatoarelor. Desfășurarea de activități de formare continuă, diverse ca și conținut și organizare. Desfășurarea de activități de informare, formare și consiliere a părinților, cu un conținut divers și cu participarea mai multor specialiști. Crearea de materiale didactice utile pentru activitatea de la grupă. 	<ul style="list-style-type: none"> Organizarea de către unele centre a unui număr restrâns de activități care au implicat participarea reprezentanților autorităților locale, precum și a părinților și a altor cadre didactice din alte grădinițe. 	<ul style="list-style-type: none"> Un accent mai puternic pus pe activitatea de formare, informare și consiliere a cadrelor didactice în probleme de specialitate, față de cel pus inițial pe educația, informarea și consilierea părinților. Ponderea cea mai mică o au activitățile care vizează integrarea în grădinițe a copiilor în situație de risc sau a copiilor cu handicap. 	<ul style="list-style-type: none"> Extinderea paletelor de activități și servicii oferite de aceste centre comunității. Astfel, la propunerea părinților, în aceste centre ar putea avea loc reprezentații teatrale pentru copii, activități de petrecere a timpului liber (baze sportive, agrement), activități pentru copiii de la program normal, după terminarea programului, cu personal specializat etc. Existența unei tendințe ascendente de a derula activități interinstituționale și care implică mai activ comunitatea locală.

	<ul style="list-style-type: none"> • Pentru educația părinților au fost realizate, în CRP, pliante, broșuri, suporturi de curs, fișe de evaluare, casete video, postere, afișe, diplome pentru părinți și educatoare. • Derularea unor activități de integrare în grădinițe a copiilor în situație de risc sau a copiilor cu handicap. • Activitățile s-au extins și în sfera culturală, de petrecere a timpului liber și de protecție a copilului. • În unele Centre de Resurse pentru Părinți activitățile desfășurate cu părinții au impulsionat crearea asociațiilor de părinți. • Îndrumarea celor care aveau nevoie de servicii specializate către specialiști din toate domeniile legate de activitatea copilului (pediatri, stomatologi, psihologi etc.). • Desfășurarea în cadrul centrelor a unor proiecte locale în parteneriat cu ONG-uri, autorități locale, ISJ, ISE, contribuind la deschiderea grădiniței față de comunitate și atragerea de fonduri locale. 			
--	---	--	--	--

5. O posibilă strategie de dezvoltare a Centrelor de Resurse pentru Părinți

SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR	LA NIVEL NAȚIONAL	LA NIVEL LOCAL
Politica de dezvoltare a centrelor	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea centrelor de resurse existente prin extinderea activității acestora în domeniul educației, protecției și îngrijirii copiilor de la naștere la 6/7 ani. • Elaborarea unui statut al centrelor de resurse prin care se vor stabili, între altele, misiunea centrului, obiectivele generale, domeniile de activitate, populația țintă etc. • Dezvoltarea relațiilor de cooperare între centrele de resurse și instituții (ne)governamentale din domeniul educației, sănătății, protecției sociale și culturii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea locală a centrului în acord cu nevoile comunității în care centrul își desfășoară activitatea, prin stabilirea unor obiective specifice. • Încheierea unui acord între autoritățile locale și echipa de coordonare a centrului de resurse în vederea susținerii permanente a activității centrului.
Resurse financiare/materiale	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilirea instituțiilor responsabile de finanțarea și administrarea centrelor; prevederea unui buget propriu al centrelor (salarizarea personalului, echipamente, consumabile etc.). • Crearea prin statut și a posibilității de autofinanțare a centrului. • Stabilirea unor norme de funcționare a centrelor de resurse (locație, spațiu, dotare, documente specifice, program de funcționare etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea unor soluții de autofinanțare prin valorificarea resurselor locale. • Atragerea de fonduri locale (donații și sponsorizări) pentru întreținerea activității centrelor.

Resurse umane	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea unor norme metodologice de ocupare a postului de responsabil de centru de resurse. • Legitimarea funcției de responsabil al centrului (fișa postului, menționarea în C.O.R. sau Statutul personalului didactic). • Crearea unei echipe de lucru care să adune specialiști din domeniul educației, îngrijirii și protecției copilului de la naștere la 6/7 ani. • Organizarea unor stagii de formare a responsabililor centrelor de resurse pentru profesionalizarea acestei funcții. 	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea ariei de cuprindere a resurselor umane locale (educatoare din alte unități, părinți, asistenți sociali, medici, psihologi, logopezi, diverși reprezentanți ai comunității) pentru desfășurarea activităților centrului. • Asigurarea continuității în funcție a responsabilului centrului și nesuprapunerea cu alte funcții de răspundere (director, inspector).
Tipuri de activități ale centrelor de resurse	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilirea prin statutul centrului de resurse a domeniilor de activități care se pot desfășura în cadrul centrului (de ex., educația și consilierea părinților pe diverse probleme, formarea continuă a cadrelor didactice, elaborarea de materiale informative, publicații, mijloace didactice ș.a.). • Promovarea activităților care duc la întărirea parteneriatului grădiniță-familie-comunitate-autorități locale. • Desfășurarea de activități care să coaguleze experiențele reușite și modele de bună practică din diverse proiecte privind educația, îngrijirea și protecția copilului de la naștere la 6/7 ani, participarea părinților și implicarea comunității. 	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea ariilor de activități în funcție de nevoile și solicitările locale. • Elaborarea unei oferte de activități în baza unei consultări și colaborări cu familiile copiilor și alte instituții din comunitate (universități, CCD, ISJ, DJDPC, DJSP, ONG-uri ș.a.). • Desfășurarea periodică de activități pe baza unui plan de lucru anual. • Accentuarea activităților de informare și comunicare cu mass-media locale. • Organizarea de activități care, prin promovarea rezultatelor obținute de centrul de resurse, să conducă la atragerea de sponsori și donatori locali.